

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА**

**ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ
ПОСЛОВАЊА
ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗА 2016. ГОДИНУ**

**Број: 400-299/2017-07/10
Београд, 29. децембар 2017. године**

САДРЖАЈ:

	<i>Страна</i>
ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ	3
1. Извештај о ревизији финансијских извештаја Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије	3
2. Извештај о ревизији правилности пословања Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије	6
ПРИЛОГ I РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ	8
ПРИЛОГ II НАПОМЕНЕ УЗ ПРЕДЛОГ ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2016. ГОДИНУ	16
ПРИЛОГ III ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	79

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Београд
Скадарска 23 и 23/1

Извештај о ревизији финансијских извештаја

Мишљење са резервом о финансијским извештајима

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије за 2016. годину, који обухватају: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о осталом резултату; 4) Извештај о променама на капиталу; 5) Извештај о токовима готовине и 6) Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима*, финансијски извештаји за 2016. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије на дан 31. децембар 2016. године, као и резултата његовог пословања, промена на капиталу и токова готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

- 1) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није уплатио у буџет Републике Србије добит исказану у финансијским извештајима за 2013., 2014. и 2015. годину у укупном износу од 312.937 хиљаде динара, нити је у пословним књигама евидентирао обавезе према Републици Србији у наведеном износу, а исказао је већи основни капитал за износ од 287.890 хиљада динара, без сагласности Владе и већи нераспоређени добитак за износ од 25.047 хиљада динара.
- 2) Рачуноводствени софтвер који је Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије користио у 2016. години за вођење пословних књига омогућава брисање прокњижених пословних промена и не обезбеђује функционисање система интерних рачуноводствених контрола, супротно Закону о рачуноводству.
- 3) Нисмо се уверили у висину прихода исказаних у пословним књигама и финансијским извештајима на основу примљених уплата за пружене услуге издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају, јер Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке.
- 4) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио исправку вредности потраживања по основу учешћа у расподели заједничких прихода од терминалних накнада у износу од 12.441 хиљада динара, без процене наплативости појединачних потраживања, а што није у складу са захтевима Међународних стандарда финансијског извештавања за мала и средња правна лица.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство субјекта ревизије је одговорно за припрему и истинит и објективан приказ ових финансијских извештаја у складу са међународним стандардима финансијског извештавања и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности субјекта ревизије да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако оснивач намерава да субјект ревизије престане са пословањем, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања субјекта ревизије.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике; и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основ за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле субјекта ревизије. Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу

способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљених до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.

- Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, и да ли су у финансијским извештајима приказане трансакције и догађаји на такав начин да се постигне истинит и објективан приказ.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Радослав Сретеновић

Генерални државни ревизор

**Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија**

Београд, 29. децембар 2017. године

Извештај о ревизији правилности пословања

Мишљење са резервом о правилности пословања

Уз ревизију финансијских извештаја Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије за 2016. годину, извршили смо ревизију правилности пословања која обухвата испитивање активности, финансијских трансакција, информација и одлука у вези са приходима и расходима, исказаних у финансијским извештајима за 2016. годину.

По нашем мишљењу, осим за питања наведена у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о правилности пословања*, активности, финансијске трансакције, информације и одлуке у вези са приходима и расходима Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, по свим материјално значајним питањима, су извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе.

Основ за мишљење са резервом о правилности пословања

- 1) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије не води регистарске књиге дозвола издатих ваздухопловном особљу прописане Приручником за рад одељења за ваздухопловне дозволе и архиву; компјутерска евиденција није јединствена и свеобухватна и омогућава измене; није успостављен регистар ауторизација и валидација; сва донета решења којим се одлучује о издавању дозвола нису оверена и не садрже елементе прописане Законом о општем управном поступку, због чега се нисмо уверили у правилност издавања јавних исправа и вођења ових евиденција.
- 2) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није интерним актима ближе уредио активности, овлашћења и одговорности запослених у поступку обрачуна и наплате такси за услуге у складу са Тарифом такси за пружене услуге, а које су исказане у пословним књигама у износу од 65.329 хиљада динара.
- 3) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама евидентирао приходе по основу учешћа у расподели заједничких прихода од терминалних накнада у износу од 77.512 хиљада динара, на основу Споразума о исплати потраживања, без извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама, супротно Одлуци о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада.
- 4) Дневни извештаји аеродрома о количини превезене поште/робе, прописани од стране Директората, не садрже податке о пошти/роби, која је ослобођена од плаћања робних накнада, нити су Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја уређени начин, активности, овлашћења и одговорности у поступку ослобађања од плаћања накнада за унапређење ваздушног саобраћаја.
- 5) Стратешки план и план рада интерне ревизије за 2016. годину нису донети, нити су сачињени извештаји о спроведеним ревизијама у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у 2016. години, супротно Правилнику о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије јавном сектору.

- 6) Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је спровео три одвојена поступка јавне набавке мале вредности истоврсних радова, по истом пројекту, укупне процењене вредности 11.000 хиљада динара без ПДВ-а, и то: ЈН број 25/2016 „Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника“, ЈН број 27/2016 „Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима“ и ЈН број 29/2016 „Израда топлог пролаза по постојећем пројекту“ и закључио уговоре са изабраним најповољнијим понуђачима, супротно члану 64. Закона о јавним набавкама, а у вези са чланом 39. тог закона; при чему су у конкурсној документацији за јавне набавке наведене ознаке трговачке марке, типа и произвођача материјала који ће бити употребљени приликом извођења радова, а да исте нису праћене речима „или одговарајуће“, супротно члану 72. Закона о јавним набавкама.

Ревизију правилности пословања смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију правилности. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прикупили довољни и одговарајући да пруже основ за наше мишљење са резервом.

Одговорност руководства за правилност пословања

Поред одговорности за припрему и истинит и објективан приказ, руководство субјекта ревизије је такође дужно да обезбеди да активности, финансијске трансакције, информације и одлуке исказане у финансијским извештајима буду у складу са прописима који их уређују. Ова одговорност обухвата и успостављање финансијског управљања и контроле ради обезбеђивања разумног уверавања да ће се циљеви остварити кроз пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима.

Одговорност ревизора за ревизију правилности пословања

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима, наша одговорност је и да изразимо мишљење о томе да ли је пословање субјекта ревизије, обухваћено према дефинисаним критеријумима, по свим материјално значајним питањима, усклађено са законом и другим прописима. У тачки 2. Напомена уз Извештај о ревизији наведени су прописи који су коришћени као извори критеријума. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање субјекта ревизије, обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Ова одговорност подразумева спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа да би се добило уверавање у разумној мери да ли су активности, финансијске трансакције, информације и одлуке у вези са приходима и расходима, извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе. Ови поступци укључују и процену ризика од материјално значајне неусклађености са прописима

Радослав Сретеновић

Генерални државни ревизор

**Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија**

Београд, 29. децембар 2017. године

**РЕЗИМЕ НАЛАЗА, ПРЕПОРУКА И МЕРЕ ПРЕДУЗЕТЕ
У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ**

САДРЖАЈ:***Страна***

1. Резиме налаза у ревизији финансијских извештаја	10
2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја	11
3. Резиме налаза у ревизији правилности пословања	12
4. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања	13
5. Мере предузете у поступку ревизије	14
6. Захтев за достављање одазивног извештаја	15

1. Резиме налаза у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1¹ (висок)

1. Као што је објашњено у тачки 6.1.6. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није уплатио у буџет Републике Србије добит исказану у финансијским извештајима за 2013., 2014. и 2015. годину у укупном износу од 312.937 хиљада динара, супротно Закону о буџету Републике Србије за 2014. годину, Закону о буџету Републике Србије за 2015. годину и Закону о буџету за 2016. годину.
2. Као што је објашњено у тачки 6.1.6. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио повећање основног капитала у износу од 287.890 хиљада динара на основу одлука управног одбора од 29. јуна 2015. године и 10. јуна 2016. године, без сагласности Владе Републике Србије, супротно одредбама члана 52. Закона о јавним агенцијама.
3. Као што је објашњено у тачки 1. Напомена, рачуноводствени софтвер који је Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије користио у 2016. години за вођење пословних књига омогућава брисање прокњижених пословних промена и не обезбеђује функционисање система интерних рачуноводствених контрола, супротно одредбама члана 7. Закона о рачуноводству.
4. Као што је објашњено у тачки 6.2.1. Напомена Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама и финансијским извештајима исказао приходе на основу примљених уплата за пружене услуге издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају у износу од 36.660 хиљада динара, а није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке, што није у складу са одредбама члана 12. и 13. Закона о рачуноводству и одредбама члана 5. и 30. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.
5. Као што је објашњено у тачки 6.2.2. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама и финансијским извештајима исказао друге пословне приходе на основу примљених уплата за пружене услуге издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају у износу од 28.669 хиљада динара, а није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке, што није у складу са одредбама члана 12. и 13. Закона о рачуноводству и одредбама члана 5. и 30. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

---

¹ ПРИОРИТЕТ 1 – грешке, неправилности и погрешна исказивања која указују да постоји *непосредни* ризик од вршења нетачних или неправилних плаћања или постоји ризик да јавна средства нису заштићена. Проблеми попут ових захтевају да руководство одмах реагује.

ПРИОРИТЕТ 2² (средњи)

6. Као што је објашњено у тачки 6.1. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије у прописаном року, није сачинио потпуни извештај о годишњем попису, што није у складу са одредбама члана 13. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.
7. Као што је објашњено у тачки 6.1.4. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је искњижио потраживања по основу путничких и робних накнада у износу од 1.240 хиљада динара, без предлога комисије за попис и одлуке директора, супротно одредбама члана 24. Правилника о рачуноводству.
8. Као што је објашњено у тачки 6.1.4. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио исправку вредности потраживања за терминалне накнаде чију наплату и фактурисање врши Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ у износу од 12.441 хиљада динара, без процене наплативости сваког појединачног потраживања, а што није у складу са захевима Међународних стандарда финансијског извештавања за мала и средња правна лица.

ПРИОРИТЕТ 3³ (низак)

У поступку ревизије нису утврђени налази трећег приоритета.

2. Резиме датих препорука у ревизији финансијских извештаја

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

- 1) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да прибави сагласност Владе да се из добити исказане у финансијским извештајима 2014. и 2015. годину повећа основни капитал у укупном износу од 287.890 хиљада динара, односно да се део остварене добити исказане у финансијским извештајима за 2013. годину у износу од 25.047 хиљада динара не распоређује. (Напомена 6.1.6. - Препорука број 7)
- 2) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да обезбеди рачуноводствени софтвер за вођење пословних књига који онемогућава брисање прокњижених пословних промена и који обезбеђује функционисање система интерних рачуноводствених контрола. (Напомена 1 - Препорука број 1)
- 3) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да у пословним књигама евидентира потраживања и приходе од пружених услуга издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају, на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене, као и да успостави интерне контролне

---

² ПРИОРИТЕТ 2 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које утичу на финансијске извештаје када не постоји непосредни ризик од губитка итд, али у сваком случају захтевају већу пажњу руководства. Овим проблемима се треба посветити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.

³ ПРИОРИТЕТ 3 – грешке, неправилности и погрешна исказивања која захтевају отклањање и након рока за припремање наредног сета финансијских извештаја.

поступке, пре уноса истих у пословне књиге. (Напомена 6.2.1. - Препорука број 8)

- 4) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да расподелу заједничког прихода од терминалних накнада врши на основу извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама по корисницима, као и да исправку вредности потраживања врши на основу процене наплативости појединачних потраживања. (Напомена 6.2.1. - Препорука број 6)

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

У поступку ревизије нису дате препоруке другог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

3. Резиме налаза у ревизији правилности пословања

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

- 1) Као што је објашњено у тачки 6.2.1. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије не води регистарске књиге дозвола издатих ваздухопловном особљу прописане Приручником за рад одељења за ваздухопловне дозволе и архиву; компјутерска евиденција није јединствена и свеобухватна и омогућава измене; није успостављен регистар ауторизација и валидација, а сва донета решења којим се одлучује о издавању дозвола нису оверена и не садрже елементе прописане Законом о општем управном поступку.
- 2) Као што је објашњено у тачки 6.2.1. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није интерним актима ближе уредио активности, овлашћења и одговорности запослених у поступку обрачуна и наплате такси за услуге у вези са издавањем јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају у складу са Тарифом такси за пружене услуге, а које је исказао у пословним књигама у износу од 65.329 хиљада динара.
- 3) Као што је објашњено у тачки 6.2.2. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама евидентирао приходе по основу учешћа у расподели заједничких прихода од терминалних накнада у износу од 77.512 хиљада динара, на основу Споразума о исплати потраживања, без извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама, супротно Одлуци о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада.
- 4) Као што је објашњено у тачки 6.2.2. Напомена, дневни извештаји аеродрома о количини превезене поште/робе, прописани од стране Директората, не садрже податке о пошти/роби, која је ослобођена од плаћања робних накнада, нити су Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја уређени начин, активности, овлашћења и одговорности у поступку ослобађања од плаћања накнада за унапређење ваздушног саобраћаја.

- 5) Као што је објашњено у тачки 4.1. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није успоставио адекватан систем интерне контроле на начин који омогућава спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена, супротно одредбама члана 81. Закона о буџетском систему и Правилнику о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.
- 6) Као што је објашњено у тачки 6.2.5. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у 2016. години исплатио део зараде по основу радног учинка у укупном износу од 982 хиљаде динара, без одлуке директора и оцене резултата рада извршене на основу квалитета и обима обављеног посла, супротно одредбама члана 68. Правилника о раду.

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

- 7) Као што је објашњено у тачки 4.2. Напомена, стратешки план и план рада интерне ревизије за 2016. годину нису донети, нити су сачињени извештаји о спроведеним ревизијама у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у 2016. години, супротно Правилнику о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије јавном сектору.
- 8) Као што је објашњено у тачки 7. Напомена, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је спровео три одвојена поступка јавне набавке мале вредности истоврсних радова, по истом пројекту, укупне процењене вредности 11.000 хиљада динара без ПДВ-а, и то: ЈН број 25/2016 „Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника“, ЈН број 27/2016 „Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима“ и ЈН број 29/2016 „Израда топлог пролаза по постојећем пројекту и закључио уговоре са изабраним најповољнијим понуђачима“, супротно члану 64. Закона о јавним набавкама, а у вези са чланом 39. тог закона;

У конкурсној документацији за јавне набавке мале вредности радова број 25/2016 Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника, број 27/2016 Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима и број 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту, наведене су ознаке трговачке марке, типа и произвођача материјала који ће бити употребљени приликом извођења радова, а да исте нису праћене речима „или одговарајуће“, супротно члану 72. Закона о јавним набавкама.

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

У поступку ревизије нису утврђени налази трећег приоритета.

4. Резиме датих препорука у ревизији правилности пословања

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

- 1) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да интерним актима ближе уреди активности, овлашћења и одговорности запослених у поступку обрачунавања и наплате такси према Тарифи такси за пружање услуга. (Напомена 6.2.1. - Препорука број 9)

- 2) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да интерним актима уреди садржај и форму решења којим одлучује о захтевима странака за издавање јавних исправа и других послова, у складу са Законом о општем управном поступку, као и да успостави регистре ауторизација и валидација. (Напомена 6.2.1. - Препорука број 10)
- 3) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да користи софтвер за вођење уписника ваздухопловног особља, односно регистара и евиденција прописаних интерним актима и Законом о ваздушном саобраћају, који обезбеђује интегритет, аутентичност и непорецивост података. (Напомена 1. - Препорука број 2)
- 4) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја уреди начин, активности, овлашћења и одговорности у поступку ослобађања од плаћања ових накнада. (Напомена 6.2.2. - Препорука број 11)

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

- 5) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да успостави адекватан систем интерне контроле и уреди политике, процедуре и активности на начин који омогућава спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена. (Напомена 4.1. - Препорука број 3)
- 6) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да спроведе интерну ревизију у складу са годишњим планом за 2017. годину и сачини извештаје у вези са тим. (Напомена 4.2. - Препорука број 4)
- 7) Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да исплату дела зараде по основу радног учинка врши на основу одлуке директора и оцене резултата рада према квалитету и обима обављеног посла. (Напомена 6.2.5. - Препорука број 12)

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

У поступку ревизије нису дате препоруке трећег приоритета.

5. Мере предузете у поступку ревизије

1. Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је преузео мере ради регулисања потраживања исказаних у пословним књигама и финансијским извештајима за 2016. годину у износу од 25.247 хиљада динара, тако што је 28. септембра 2017. године, закључио Споразум о престанку важења Протокола о узајамним потраживањима за 2007. годину између Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије у коме је наведено да ће се извршити директан отпис потраживања, односно обавеза у наведеном износу.
2. Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је наплатио таксу у износу од 125 хиљада динара 14. јула 2017. године.
3. У вези искњижених потраживања по основу путничких и робних накнада у износу од 1.241 хиљада динара и исправке вредности у износу од 1.102 хиљаде динара, директор Директората је донео Одлуку 6. октобра 2017. године на

основу предлога комисије о отпису потраживања од дужника по основу путничких и робних накнада.

6. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је, на основу члана 40. став 1. Закона о Државној ревизорској институцији, дужан да поднесе Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом и
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере за умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је обавезан да у одазивном извештају искаже мере исправљања по основу откривених неправилности, односно свих налаза датих у Извештају о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања, као и да поступи по датим препорукама.

На основу члана 40. став 2. Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитости навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57. став 1. тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању биле откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40. став 7. до 13. Закона о Државној ревизорској институцији.

**НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ПРАВИЛНОСТИ
ПОСЛОВАЊА
ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗА 2016. ГОДИНУ**

Садржај

1.	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ.....	18
2.	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА.....	23
3.	РАЧУНОВОДСТВЕНИ СИСТЕМ И ОКВИР ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА.....	23
4.	ИНТЕРНА ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА.....	28
	4.1. Финансијско управљање и контрола.....	28
	4.2. Интерна ревизија.....	29
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ.....	31
	6.1. БИЛАНС СТАЊА.....	31
	6.1.1. Нематеријална имовина (група рачуна 01).....	33
	6.1.2. Некретнине, постројења и опрема (група рачуна 02).....	33
	6.1.3. Залихе (класа 1).....	36
	6.1.4. Потраживања из специфичних послова (група рачуна 21).....	36
	6.1.5. Готовински еквиваленти и готовина (група рачуна 24).....	40
	6.1.6. Капитал (рачун 303, 340 и 341).....	41
	6.1.7. Дугорочна резервсања (група рачуна 40).....	43
	6.1.8. Дугорочне обавезе (група рачуна 41).....	44
	6.1.9. Краткорочне финансијске обавезе (рачун 424).....	44
	6.1.10. Обавезе из пословања (група рачуна 43 осим 430).....	45
	6.1.11. Остале краткорочне обавезе (група рачуна 44, 45 и 46).....	45
	6.1.12. Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине (група рачуна 48).....	46
	6.1.13. Пасивна временска разграничења (група рачуна 49 осим 498).....	46
	6.2. БИЛАНС УСПЕХА.....	47
	6.2.1. Приходи од продаје производа и услуга (група рачуна 61).....	47
	6.2.2. Други пословни приходи (група рачуна 65).....	53
	6.2.3. Трошкови материјала (група рачуна 51 осим 513).....	60
	6.2.4. Трошкови горива и енергије (група рачуна 513).....	61
	6.2.5. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 52).....	61
	6.2.6. Трошкови производних услуга (група рачуна 53).....	65
	6.2.7. Трошкови амортизације (рачун 540).....	66
	6.2.8. Трошкови дугорочних резервсања (рачун 541 до 549).....	66
	6.2.9. Нематеријални трошкови (група рачуна 55).....	66
	6.2.10. Финансијски приходи (група рачуна 66).....	70
	6.2.11. Финансијски расходи (група рачуна 56).....	70
	6.2.12. Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха (рачун 583 и 585).....	70
	6.2.13. Остали приходи (група рачуна 67 и 68, осим 683 и 685).....	71
	6.2.14. Остали расходи (група рачуна 57 и 58, осим рачуна 583 и 585).....	71
	6.2.15. Нето добитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода.....	72
7.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ.....	72
8.	ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И СУДСКИ СПОРОВИ.....	78

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ

а) Оснивање и правни статус Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Директорат цивилног ваздухопловства основан је 23. октобра 2003. године Одлуком о оснивању Директората цивилног ваздухопловства државе Србије и Црне Горе („Службени гласник РС“, бр. 102/03 и Службени лист РЦГ, бр. 61/03), коју је истовремено усвојила Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе. Иступањем Републике Црне Горе из државне заједнице, Влада Републике Србије доноси Одлуку о вршењу оснивачких права у Директорату цивилног ваздухопловства државе Србије и државе Црне Горе („Службени гласник РС“, бр. 53/06), а потом 2007. године и мења назив у „Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије“.

Доношењем Закона о ваздушном саобраћају⁴, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је 2010. године основан као јавна агенција, над којим оснивачка права врши Влада у име Републике Србије и која, као јавно овлашћење, обавља послове државне управе који су јој наведеним законом поверени.

Директорат има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним наведеним законом и другим прописа. Према одредбама члана 233. Закона о ваздушном саобраћају, Директорат за своје обавезе одговара својом имовином.

Решењем Привредног суда у Београду број 1 Фи 385/10 од 29. октобра 2010. године извршен је упис у судски регистар Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије као јавне агенције.

Седиште Директората је у Београду, Скадарска 23 и 23/1.

Матични број: 17521128

ПИБ: 103191841

Директорат цивилног ваздухопловства је разврстан као средње правно лице.

Шифра делатности: 8411-државна управа; 8413-Уређење пословања и допринос успешнијем пословању у области економије.

Број запослених на дан 31. децембар 2016. године је 151.

Примена осталих прописа на Директорат регулисана је чланом 242. Закона о ваздушном саобраћају⁵ у коме је наведено да се на све што овим законом није уређено, у погледу положаја Директората примењује закон којима се уређују јавне агенције.

Истим чланом регулисано је да се на права, обавезе и одговорности директора Директората, заменика директора и запослених у Директорату примењују општи прописи о раду.

б) Делатност Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Директорат доноси прописе и првостепене управне акте када је на то овлашћен овим законом или другим прописом, издаје јавне исправе и води евиденције за које је овлашћен законом или другим прописом, обавља проверу и инспекцијски надзор над ваздухопловним субјектима, учествује у раду међународних ваздухопловних

⁴ „Службени гласник РС“, бр. 73/10

⁵ „Службени гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15 и 66/15

организација и институција и њихових радних тела, сарађује са надлежним органима других држава и обавља друге послове одређене овим законом или другим прописима.

Осим наведеног, Директорату су поверени послови државне управе, а који се односе на доношење прописа и првостепених управних аката, обављање инспекцијског надзора, издавање јавних исправа и вођење евиденција.

Директорат је национално надзорно тело Републике Србије у ваздушној пловидби, према прописима Европске уније, и као такав издаје сертификате за пружање услуга у ваздушној пловидби и проверава да ли пружаоци услуга у ваздушној пловидби и даље испуњавају услове за пружање услуга.

У складу са одредбама члана 173. Закона о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају⁶ Директорат је тело Републике Србије, према прописима Европске уније, које се стара о примени одредаба наведеног закона које се односе на поштовање права гарантованих путницима, за летове чије је место поласка аеродром на територији Републике Србије, на права лица са инвалидитетом и лица са смањеном покретљивошћу, и др.

Према одредбама члана 165. Закона о облигационим и основама својинско-правних односа у ваздушном саобраћају предлог за принудну продају ваздухоплова који је уписан у Регистар, предлог за заснивање принудног судског заложног права или за предбележбу принудног судског заложног права на ваздухоплову или на праву укњиженом на њему подноси се Директорату, а Директорат ће наведене предлоге хитно доставити надлежном суду.

Прописи које доноси Директорат

Прописи које доноси Директорат морају по природи и називу да одговарају прописима органа државне управе и објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије", без плаћања накнаде за објављивање.

Пропис Директората изузетно може да упуту на међународне акте и прописе, међународне стандарде и препоручену праксу који се у том случају непосредно примењују.

Пропис Директората о висини такси за које је законом одређено да се плаћају Директорату, висини накнаде коју плаћају сви путници у јавном авио-превозу у одласку и висини накнаде коју плаћају корисници ваздухоплова по тони превезене поште и робе у авио-превозу у одласку ступа на снагу по прибављеној сагласности Владе.

Пре објављивања прописа, Директорат је дужан да прибави од министарства у чијем су делокругу послови јавне агенције мишљење о уставности и законитости прописа, а министарство да њој достави образложени предлог како да пропис усагласи са Уставом, законом, или другим општим актом Народне скупштине и Владе. (чл. 43. став 1. Закона о јавним агенцијама).

с) Средства за рад Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије обезбеђује средства за обављање послова из свог делокруга из: а) такса за које је законом прописано да се плаћају Директорату; б) дела накнада које се плаћају у складу са Мултилатералним споразумом о рутним накнадама или другим потврђеним међународним уговорима и дела терминалних накнада, утврђених годишњом трошковном базом на име

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 87/11 и 66/15

извршавања регулаторних и надзорних послова; в) накнаде коју, за унапређење ваздушног саобраћаја, плаћају сви путници у јавном авио-превозу у одласку, посредством оператера аеродрома; г) накнаде коју, за унапређење ваздушног саобраћаја, плаћају сви корисници ваздухоплова по тони саобраћају, као и корисници ваздухоплова по тони превезене поште и робе у авио-превозу у одласку, посредством оператера аеродрома и г) осталих извора, у складу са законом.

д) Органи Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Органи Директората су управни одбор и директор.

Управни одбор усваја годишњи програм рада Директората; усваја финансијски план и извештаје које Директорат подноси Влади; доноси опште акте за које није надлежан директор; усмерава рад директора и издаје му упутства за рад; надзире пословање Директората и врши друге послове одређене законом којим се уређују јавне агенције.

Управни одбор има пет чланова које, на предлог министра надлежног за послове саобраћаја, именује Влада на период од пет година и који могу бити поново именовани.

Управни одбор има председника кога, на предлог министра надлежног за послове саобраћаја, именује Влада међу члановима управног одбора које је именovala.

Решењем Владе Републике Србије од 12. новембра 2015. године именован је председник и чланови управног одбора Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Директор заступа и представља Директорат, руководи радом и пословањем Директората, доноси прописе и појединачне правне акте Директората, доноси правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату, одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Директорату, издаје директиве којима одређује начин рада, поступања и понашања запослених у Директорату, припрема и спроводи одлуке управног одбора и обавља друге послове одређене законом којим се уређују јавне агенције и другим прописима и општим актима.

Одредбама члана 240. Закона о ваздушном саобраћају регулисано је да директор има заменика који га замењује док је одсутан или спречен да обавља дужност, а који се именује по истом поступку као и директор. Интерним актом је систематизовано радно место заменика директора, које није попуњено.

Решењем Владе Републике Србије од 30. октобра 2014. године именован је директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Организација Директората

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства од 26. јуна 2015. и Правилником о изменама и допунама Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату од јануара, јуна и октобра 2016. године уређена је унутрашња организација Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, унутрашње уређење и делокруг рада организационих јединица и систематизација радних места са описом послова.

Организациону структуру чине сектори, одељења, службе, центри, одсеци и групе.

Правилником су уређене следеће организационе јединице: Кабинет директора, Група за квалитет; Група за обуке у цивилном ваздухопловству; Спасилачко координациони центар; Сектор за саобраћајну делатност, пловидбеност и ваздухопловно особље;

Сектор за ваздушну пловидбу, аеродроме и обезбеђивање; Сектор за прописе и међународну сарадњу; Сектор подршке, Сектор за трагање и спасавање.

е) Општи акти Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је донео велики број правилника, одлука и процедура у складу са Законом о ваздушном саобраћају, а који су доступни на званичној интернет страници.

Општи акти Директората којим су уређени рад и пословање су Правилник о раду, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, Правилник о рачуноводству и рачуноводствене политике од 31. јануара 2015. год и др.

ф) Основни капитал

Закон о ваздушном саобраћају не садржи одредбе о основном капиталу.

Решењем Привредног суда у Београду 1 Фи 288/2016 године од 25. јула 2016. године уписан је основни капитал Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 287.890 хиљада динара.

У Решењу 1 Фи 385/10 је наведено да оснивач одговара за обавезе Директората у случајевима и под условима прописаним законом.

г) Информатичка инфраструктура и рачуноводствени информациони систем

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије поседује развијену информациону инфраструктуру која обухвата: рачунарску мрежу, корисничке рачунаре, серверску опрему, оперативне системе Windows, активни директоријум, DHCP, File Share, Exchange, SharePoint интранет, рачуноводствени програм - NexTBIZ пословни програмски пакет и самостално развијени интегрални информациони систем на платформи Oracle. Пословање Директората зависи од примене информационих технологија.

Ревизија информационих технологија у Директорату обухватила је у оквиру система интерне контроле следеће: опште контроле, апликативне контроле и интегритет базе података информационог система.

Рачуноводствени информациони систем

Стратегијом развоја Интегралног информационог система на Oracle платформи из 2010. године, обухваћени су и пословни процеси у рачуноводству, међутим у поступку ревизије утврђено је да интегрални информациони систем не обухвата рачуноводство.

За вођење рачуноводствених евиденција, Директорат у своме раду користи апликацију „NexT“ произвођача „Бит Импекс“ д.о.о. (програмски модули за финансијско пословање и књиговодство, основна средства и обрачун зарада и накнада).

Ревизијом је утврђено да рачуноводствени програм за вођење пословних књига у електронском облику не обезбеђује очување података, могућа је измена прокњижених трансакција и пословних промена без примене поступка сторнирања. Рачуноводствени софтвер нема уграђене механизме који обезбеђују аутентичност и непоречивост евидентираних пословних промена, омогућавајући корисницима да врше накнадне измене података.

Увидом у базу података рачуноводственог програма утврђено је да у промету главне књиге недостаје 8678 записа, да дневник књижења није био у равнотежи 244 дана (од тога 10 дана је евидентирана само по једна ставка).

Наведена рачуноводствена евиденција није поуздана основа за израду финансијских извештаја. Рачунарска апликација главне књиге не обезбеђује очување података.

Оредбама члана 7. Закона о рачуноводству регулисано је да је правно лице дужно да користи стандардни рачуноводствени софтвер који омогућава функционисање система интерних рачуноводствених контрола и онемогућава брисање прокњижених пословних промена.

Налаз:

Рачуноводствени софтвер који је Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије користио у 2016. години за вођење пословних књига омогућава брисање прокњижених пословних промена и не обезбеђује функционисање система интерних рачуноводствених контрола, супротно одредбама члана 7. Закона о рачуноводству.

Ризик:

Брисањем прокњижених пословних промена и накандним изменама без примене поступка сторнирања, угрожен је интегритет рачуноводственог информационог система и постоји ризик да евидентиране пословне промене не одсликавају стварно стање.

Препорука број 1:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да обезбеди рачуноводствени софтвер за вођење пословних књига који онемогућава брисање прокњижених пословних промена и обезбеђује функционисање система интерних рачуноводствених контрола.

Уписник, регистри и евиденције

Софтверска апликација за вођење уписника ваздухопловног особља, евиденција и регистара предвиђених Законом о ваздушном саобраћају (регистара пилота, падобранаца, ваздухоплова, односно пловидбености, и др.), нема уграђене механизме који обезбеђују интегритет, аутентичност и непорецивост евидентираних података, односно омогућава корисницима да врше измене података, без ревизорског трага.

Ревизијом је утврђено да се уписник и евиденције ваздухопловног особља (регистри издатих дозвола ваздухопловном особљу и други регистри) воде делимично у самосталним excel и word датотекама.

Ризик:

Коришћењем софтверског модула за вођење Уписника ваздухопловног особља и прописних евиденција без уграђеног механизма који обезбеђује аутентичност и непорецивост евидентираних података, може довести до појаве грешака при издавању докумената.

Препорука број 2:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да користи софтвер за вођење уписника ваздухопловног особља, регистрара и евиденција прописаних интерним актима и Законом о ваздушном саобраћају, који обезбеђује интегритет, аутентичност и непорецивост података.

h) Надзор над законитошћу рада Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

У складу са одредбама члана 232. Закона о ваздушном саобраћају, Министарство надлежно за послове саобраћаја обавља послове државне управе који се односе на обликовање и вођење политике Владе у области ваздушног саобраћаја, стратегију развоја ваздушног саобраћаја, надзор над радом Директората у вршењу поверених јавних овлашћења и др.

2. КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ ПРАВИЛНОСТИ ПОСЛОВАЊА

Ревизија правилности пословања према Закону о Државној ревизорској институцији је испитивање финансијских трансакција и одлука у вези са приходима и расходима, ради утврђивања да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима и за планиране сврхе. Прописи који су коришћени, у ревизији правилности пословања, као извори критеријума, су:

- Закон о ваздушном саобраћају
- Закон о рачуноводству
- Закон о општем управном поступку
- Закон о јавним агенцијама
- Закон о јавним набавкама
- Закон о буџету Републике Србије
- Закон о буџетском систему
- Закон о општем управном поступку
- Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем
- Правилник о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике
- Правилник о висини накнада које се плаћају Директорату цивилног ваздухопловства
- Тарифа такси за пружање услуга Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије

3. РАЧУНОВОДСТВЕНИ СИСТЕМ И ОКВИР ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЕШТАВАЊА

Оквир финансијског извештавања

Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама које је донео Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије од 31. јануара 2015. године, уређени су организација рачуноводства, интерни рачуноводствени контролни поступци и друга питања везана за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и Међународним стандардима финансијског извештавања за мала и средња правна лица (МСФИ за МСП).

Пословне промене су књижене на рачунима који су прописаним Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике.

Организација рачуноводства

Одредбама члана 2. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама регулисано је да рачуноводство Директората обухвата скуп послова који треба да обезбеде функционисање рачуноводственог информационог система и послове финансијске функције (финансијске оперативе и платног промета), који се обављају у Одељењу за финансијско-рачуноводствене послове у оквиру Дирекције за правне, опште и финансијске послове. Финансијска функција се односи на послове са банкама, финансирање пословних функција, управљање потраживањима и обавезама, обрачуне и плаћања прописаних обавеза, благајничко пословање и плаћања преко текућих динарских и девизних рачуна рачуна.

Дирекција за правне, опште и финансијске послове није уређена Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места регулисано је да се Одељење за финансијско-рачуноводствене послове којим руководи начелник налази у оквиру Сектора подршке, којим руководи помоћник директора, а који осим наведеног обухвата и одељење за нормативно – правне послове и људске ресурсе, као и одељење за план и анализу. У оквиру Одељења за финансије и рачуноводство се налази одсек за рачуноводство у коме је систематизовано радно место шефа рачуноводства и два извршиоца.

Пословне књиге и састављање финансијских извештаја

Одредбама члана 3. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама, рачуноводствени подаци и информације о стању и променама на имовини, обавезама и капиталу, приходима, расходима и резултату пословања обезбеђују се у пословним књигама које чине: дневник, главна књига и помоћне књиге.

Књижење пословних промена на имовини, обавезама, капиталу, приходима и расходима врши се на основу веродостојне рачуноводствене исправе.

Рачуноводствену исправу састављају лица одговорна за обављање одговарајућих послова чијим извршењем настају пословне промене за које се састављају рачуноводствене исправе. Директор Директората на предлог „директора Дирекције за правне, опште и финансијске послове“ одређује лице које саставља рачуноводствену исправу о насталом пословном догађају, односно пословној промени (члан 5. став 3.)

Рачуноводствена исправа мора да обухвати све податке потребне за књижење у пословним књигама, тако да се из рачуноводствене исправе могу сазнати основ и врста пословне промене.

Рачуноводственом исправом сматра се и исправа испостављена, односно примљена телекомуникационим путем, као и исправа испостављена, односно примљена путем сервиса за електронску размену података – „Electronic data Interchange“ у (даљем тексту- EDI).

Директорат је дужан да, пре уноса података из рачуноводствене исправе у пословне књиге, одреди одговорно лице које треба да изврши контролу веродостојности исправе и да је потпише. Контролом рачуноводствених исправа пре књижења утврђује се њихова потпуност, истинитост, рачунска тачност и законитост.

Лица која састављају и врше пријем рачуноводствених исправа, дужна су да рачуноводствену исправу и другу документацију у вези са насталом променом доставе на књижење најкасније у року од три радна дана од дана када је пословна промена настала, односно у року од три радна дана од датума пријема. Лица која воде пословне књиге, после спроведене контроле примљених рачуноводствених исправа, дужна су да рачуноводствене исправе прокњиже у пословним књигама најкасније у року од пет радних дана од дана пријема.

Одредбе Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Директората упућују на руководиоце и организационе јединице које нису урђене, Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Рачуноводствене политике

Усвојене рачуноводствене политике Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије су специфични принципи, основи, конвенције, правила и пракса које је усвојио Директорат за припремање, састављање и презентацију финансијских извештаја у складу са МСФИ за МСП.

Усвојене рачуноводствене политике односе се на признавање, укидање признавања, мерење и процењивање средстава, обавеза, прихода и расхода Директората.

Нематеријална имовина се почетно мери по својој набавној вредности или цени коштања, а након почетног признавања вреднује се по својој набавној вредности, односно цени коштања умањеној за акумулирану амортизацију и евентуалне акумулиране губитке по основу обезвређења, на начин прописан у *Одељку 18 Нематеријална имовина* осим гудвила и *Одељку 19 Пословне комбинације и гудвил*.

Амортизација нематеријалне имовине врши се путем пропорционалног метода, и то применом стопе, утврђене на основу процењеног корисног века трајања, на основицу коју чини набавна вредност умањен за резидуалну вредност .

Ако није могућа поуздана процена корисног века трајања нематеријалне имовине, она се амортизује у периоду од десет година. Гудвил се амортизује пропорционалном методом у периоду од десет година.

Преиспитивање усвојеног метода амортизације, као и корисног века трајања се врши на крају обрачунског периода (пословне године) уколико постоје наговештаји да је дошло до значајне промене у односу на претходни период.

Ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, обрачун трошкова амортизације за текући и будући период се коригује.

Улагања у истраживања и развој исказују се као расход периода.

Некретнине, постројења и опрема која испуњава услове за признавање као средство, почетно се мери по набавној вредности, односно цени коштања, а након почетног признавања мери се по набавној вредности, односно цени коштања умањеној за акумулирану амортизацију и за евентуалне акумулиране губитке по основу обезвређења, на начин прописан у *Одељку 17. Некретнине, постројења и опрема*.

У набавну вредност некретнине, постројења и опрема укључују се сви трошкови набавке увећани за зависне трошкове набавке.

Рачуноводственим политикама у складу са МСФИ за МСП није могуће утврдити укључивање трошкова позајмљивања (камата и других трошкова који су настали у вези са позајмљивањем средстава) у набавну вредност Некретнине, постројења и опрема,

већ се они увек исказују на терет расход периода у коме настају, за разлику од лица која примењују пуне МРС/МСФИ, код којих се трошкови камата капитализују у складу са МРС 23.

Сопствене услуге код набавке Некретнине, постројења и опрема признају се у набавну вредност највише по тржишној цени (нпр: трошкови превоза опреме и слично), док се неуобичајено високи трошкови исказују на терет расхода периода у којем су настали.

Да би средство било признато као стално средство и подлегало обрачуну амортизације, треба да испуњава два услова: да је његов корисни век трајања дужи од годину дана и када је вероватно да ће будуће економске користи по основу тог средства притицати у Директорат, и да је његова набавна вредност/цена коштања (која може поуздано да се измери) у моменту стицања/изградње, већа од (50.000 динара).

Вредносни критеријум може бити уређен на различите начине, што зависи од датих околности у којима Директорат послује и може се утврђивати како у релативно тако и у апсолутно постављеним критеријумима.

Уколико један материјално значајан део Некретнине, постројења и опрема има исти корисни век и метод амортизације као и други материјално значајан део тог средства приликом утврђивања трошкова амортизације, такви делови се групишу. У противном, сваки део средства се амортизује засебно.

Потраживања од купаца и друга потраживања из пословања

Процењивања краткорочних потраживања и пласмана врши се на крају обрачунског периода на основу ризика наплативости. Потраживања која нису наплаћена до краја обрачунског периода процењују се на следећи начин:

Индиректан отпис, односно исправка вредности потраживања од комитената на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 90 дана.

Индикатори вероватне ненаплативости потраживања су: кашњење комитената у измиривању своје обавезе, блокада рачуна купца, над купцем је покренут поступак стечаја или ликвидације, приликом усклађивања потраживања и обавеза, купац не признаје исказано потраживање итд.

Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована (Директорат није успео судским путем да изврши њихову наплату, потраживање је застарело у складу са релевантним прописима којима се уређује застарелост, купца је немогуће лоцирати услед тога што је брисан из надлежног регистра и сл).

Одлуку о индиректном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца преко рачуна исправке вредности на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси директор Директората. Одлуку о директном отпису потраживања од купаца на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси директор Директората.

Резервисања

Директорат процењивање резервисања врши за потенцијалне обавезе, потраживања или потенцијалну имовину.

Резервисања се врши на терет расхода периода по основу: резервисања за судске спорове; резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених; резервисања за

задржане кауције и депозите и друга резервисања у складу са Одељком 21 МСФИ за МСП на основу Одлуке директора Директората.

Резервисања за судске спорове врше се на основу предлога, односно извештаја правне службе или адвокатске канцеларије, који је састављен на основу веродостојне документације о покренутом спору и усвојен од стране директора Директората.

Одложени порески ефекти

Одложена пореска средства и обавезе, односно одложени порески приходи и расходи исказују се у складу са Одељком 29 МСФИ за МСП.

По коначном утврђивању одложених пореских ефеката обавезно се врши пребијање одложених пореских средстава и обавеза и у билансу стања се исказује само нето одложено пореско средство, односно нето одложена пореска обавеза.

Приходи и расходи (пословни, финансијски и остали)

Директорат процењивање позиција биланса успеха, односно позиција прихода и расхода (пословних, финансијских и осталих) врши на начин прописан у Одељку 5 и Одељку 23 МСФИ за МСП Приходи. Извештај о укупном резултату и биланс успеха.

Приходи обухватају приходе од уобичајених активности Директората и добитке.

Приходи од уобичајених активности су приходи које Директорат остварује на основу члана 241. Закона о ваздушном саобраћају, а који су изказани у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Добици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију прихода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности. Добици представљају повећања економских користи и као такви по природи нису различити од прихода.

Добици се приказују по нето основи, након умањења за одговарајуће расходе.

Расходи обухватају трошкове који настају из уобичајених активности Директората и губитке.

Трошкови који настају из уобичајених активности Директората укључују расходе директног материјала и друге пословне расходе (трошкови осталог материјала, услуге, резервисања, амортизација, нематеријални трошкови, порези и доприноси Директората независни од резултата, бруто зараде и остали лични расходи), независно од момента плаћања.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности Директората.

Губици представљају смањења економских користи и као такви нису по својој природи различити од других расхода.

Када се губици признају у билану успеха, приказују се посебно, због тога што се сазнање о њима користи при доношењу економских одлука.

Губици се обично приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће приходе.

Финансијским обавезама сматрају се дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вредности и остале дугорочне обавезе), краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе),

краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања) и остале краткорочне обавезе.

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају у року од годину дана, од дана чинидбе, односно од дана годишњег биланса.

Накнадно установљене грешке

Када грешка из ранијег периода није материјално значајна, корекција се врши преко одговарајућих рачуна прихода и расхода текућег периода, у зависности од тога да ли су ефекти грешке позитивни или негативни.

У случају утврђивања материјално значајних грешака корекција се врши ретроактивно, корекцијом упоредних информација за претходне периоде за најранији датум за који је то изводљиво, као да грешке није ни било. Праг материјалности грешке из ранијих периода дефинисан је на нивоу од 3% пословних прихода обрачунског периода (пословне године) на коју се грешка односи.

4. ИНТЕРНА ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА

4.1. Финансијско управљање и контрола

Финансијско управљање и контрола организује се као систем процедура и одговорности свих лица у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије, за које је одговоран директор.

Одредбама члана 81. Закона о буџетском систему и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору⁷, прописано је да корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу, која се спроводи политикама, процедурама и активностима са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће своје циљеве остварити кроз: пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима; реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја и др.

Директорат је донео 87 интерних аката (докумената) и то: 19 приручника, 10 програма, 46 процедура и 12 упутстава.

Осим наведеног, Директорат је успоставио, систем менаџмента квалитетом, који ради на одржавању и сталном побољшавању ефективности успостављеног система. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места је уређен делокруг групе за квалитет коју према правилнику чине руководиоца и два саветника за управљање квалитетом.

Међутим, у поступку ревизије утврђено је да су:

1) интерна акта међусобно неусклађена и то:

- Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама Директората који упућује на организационе јединице које нису уређене Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије. (Описано у Напомени 3)
- Пословник о квалитету, Процедура набавки и Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у делу који се односи на надлежност и рокове у поступку планирања набавки. (Описано у Напомени 7)

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 99/11 и 106/13

- интерна акта којима се уређује рад одељења која издају јавне исправе, врше провере и обављају друге послове из Закона о ваздушном саобраћају, нису усклађена са Тарифом такси у делу који се односи на докумената потребна за издавање/ измене потврда и других јавних исправа;

- 2) евидентиране су набавке, клима система у износу од 10.189 хиљада динара без овере лице задуженог за реализацију уговора; персоналних рачунара у износу од 3.421 хиљаду динара и мрежних приступних свичева у износу од 2.398 хиљада динара, без записника о квалитативном и квантитативном пријему добара, а што није у складу са интерним актом - Процес набавке од 1. октобра 2015. године (тачка 6.1.2. Напомена)

Осим наведеног, утврђене су неправилности које указују на недостатке система интерних контрола, наведене у *Напоменама: 1.; 6.1.4.; 6.2.1.; 6.2.2.; и 6.2.5.*, на основу којих је утврђено да Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није успоставио адекватан систем интерне контроле.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није успоставио адекватан систем интерне контроле на начин који омогућава спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена, супротно одредбама члана 81. Закона о буџетском систему и Правилнику о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору.

Ризик:

Недостаци у систему интерних контрола повећавају ризик од израде непоузданих финансијских извештаја и ризик од пословања које није у складу са прописима.

Препорука број 3:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да успостави адекватан систем интерне контроле и уреди политике, процедуре и активности на начин који омогућава спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена.

4.2. Интерна ревизија

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије, који је у примени од 26. јуна 2015. године, систематизовано је једно извршилачко радно место за обављање послова интерне ревизије, на које је 5. маја 2016. године распоређен интерни ревизор, на основу закљученог уговора о раду за обављање послова интерне ревизије. Интерни ревизор је одговоран директору Директората.

Организовање послова интерне ревизије

Одредбама члана 23. и 24. Правилника о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије јавном сектору⁸, интерна ревизија обавља се према: стратешком плану за трогодишњи период; годишњем плану и плану појединачне ревизије. Стратешки план доноси се до краја текуће године за следећи трогодишњи период, а годишњи план

⁸ „Сл.галсник РС“, број 99/2011 и 106/2013

интерне ревизије доноси се до краја текуће године за наредну годину. Одредбама члана 28. Правилника регулисано је да се за сваку обављену ревизију саставља ревизорски извештај.

У поступку ревизије није презентован стратешки план интерне ревизије.

Дана 7. јуна 2016. године донета је Повеља интерне ревизије Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Процедура о начину обављања послова итнерне ревизије. План рада интерне ревизије за 2016. годину није донет.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је донео план рада интерне ревизије за 2017. годину дана 22. децембра 2016. године, којим су утврђени задаци и активности интерног ревизора у 2017. години.

У поступку ревизије нису презентовани докази о спроведеној интерној ревизији у 2016. години, писани извештај о извршеној ревизији и дате препоруке руководству Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Годишњи извештај о раду интерне ревизије, презентован у поступку ревизије је саставни део Годишњег плана интерне ревизије за 2017. годину (тачка 3.).

У делу тачке 3. Годишњег извештаја о раду интерне ревизије наведено је да се резултати рада интерног ревизора у периоду мај-децембар 2016. године односе на доношење следећих докумената: Повеље интерне ревизије Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, Процедуре о начину обављања послова интерне ревизије, Информације о примени Процедуре о изради и управљању документима, Информације о обавези успостављања ФУК-а, Предлог стратешког плана 2017.-2019. године и Предлог годишњег плана интерне ревизије за 2017. годину.

Годишњи план за 2017. годину

Годишњим планом интерне ревизије за 2017. годину од 22. децембра 2016. године планирано је обављање три појединачне ревизије, као и обављање осталих активности. Планиране ревизије се односе на Процену успостављеног система унутрашњих контрола у следећим пословним процесима:

- планирање и извештавање
- у просецу набавки
- у процесу извршења обавеза

Остале активности предвиђене годишњим планом се односе на израду интерних аката интерне ревизије, рад са екстерним ревизорима, активности континуиране едукације, стратешки и годишњи план итнерне ревизије, ревизију по захтеву.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није донео стратешки план и план рада интерне ревизије за 2016. годину, нити су сачињени извештаји о спроведеним ревизијама у 2016. години, супротно Закону о буџетском ситему и Правилнику о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне равизије јавном сектору.

Ризик:

Уколико се интерна ревизија не спроводи, умањене се могућности идентификације и раног решавања потенцијалних слабости у контролама, што може довести до пропуштања прилике за корективна реаговања којима се спречава нарушавање квалитета и ефикасности пословања.

Препорука број 4:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да спроведе интерну ревизију у складу са годишњим планом за 2017. годину и сачини извештаје у вези са тим.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

6.1. БИЛАНС СТАЊА

Попис имовине и обавеза

Обавеза вршења пописа имовине и обавеза је уређена одредбама члана 16. став 2. Закона о рачуноводству⁹ којим је регулисано да правно лице, односно предузетник врши попис имовине и обавеза и усклађује стање по књигама са стањем по попису на крају пословне године.

Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем¹⁰ - одредбе члана 2. став 2, прописано је да правно лице врши годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар године за коју се врши попис.

Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем (члан 13.) регулисано је да се о извршеном попису саставља извештај који садржи: стварно и књиговодствено стање имовине и обавеза; разлике између стварног стања утврђеног пописом и књиговодственог стања; узроке неслагања између стања утврђеног пописом и књиговодственог стања; предлоге за ликвидацију утврђених разлика (пребијање мањкова и вишкова насталих по основу замена, начин накнађивања мањкова и приходовања вишкова, отписивања застарелих потраживања, приходовања застарелих обавеза и др.); начин књижења; примедбе и објашњења лица који рукују, односно која су задужена материјалним и новчаним вредностима о утврђеним разликама, као и друге примедбе и предлоге комисије за попис, односно лица из члана 6. овог правилника у вези са пописом.

Истим чланом регулисано је да Комисија за попис, доставља извештај надлежном органу правног лица, интерном ревизору, надзорном одбору ако га има, а ако правно лице по закону којим се уређује ревизија подлеже законској ревизији и друштву за ревизију са којим је закључило уговор о ревизији, најкасније 30 дана пре истека рока за достављање података за статистичке и друге потребе из члана 35. став 1. Закона о рачуноводству, односно најкасније 30 дана по извршеном попису у току године.

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије је 15. децембра 2016. године донео одлуку о спровођењу пописа имовина, у којој је наведено да је комисија дужна да о томе сачини извештај и са пратећом документацијом (пописне листе, изјаве о одступањима, предлози одлука за књижење утврђених одступања, забелешке и констатације комисије утврђене приликом пописа) достави директору

⁹ „Службени гласник РС“, број 62/13

¹⁰ „Службени гласник РС“, бр. 118/13 и 137/14

Директората и лицу које води пословне књиге најкасније до 16. јануара 2017. године.

Решењем директора Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије од 15. децембра 2016. године формирана је комисија за попис од девет чланова са задатком да изврши попис имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2016. године на локацији Скадарска 23, као и просторије на Аеродрому Никола Тесла које користи Директорат за потребе трагања и спасавања. Решењем је одређено да комисија почиње са радом 19. децембра 2016. године и да је обавезна да попис заврши до 31. децембра 2016. године.

Дана 25. јануара 2017. године донета је Одлука о измени одлуке о спровођењу пописа имовине и обавеза од 15. децембра 2016. године, којом је продужен рок за достављање извештаја о извршеном попису са пратећом документацијом до 27. јануара 2017. године.

Решењем директора Директората од 27. јануара 2017. године извршена је измена Решења о формирању комисије за попис од 15. децембра 2016. године која се односи на промену састава комисије за попис.

Извештај о извршеном попису имовине и обавеза Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије са стањем на дан 31. децембар 2016. године од 27. јануара 2017. године, усвојен је Одлуком директора од 27. јануара 2017. године.

У наведеном извештају пописне комисије наведено је да је стање имовине, обавеза и потраживања по попису усклађено са стањем по књигама на дан 31. децембар 2016. године.

Ревизијом је утврђено да извештајем о попису од 27. јануара 2016. године није обухваћена следећа имовина и обавезе, а што није у складу са одредбама члана 13. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

- некретнина, постројења и опрема укупне набавне вредности од 8.556 хиљада динара (476 хиљада динара исправка вредности);
- обавеза у укупном износу од 50.431 хиљада динара;
- потраживања из специфичних послова у износу од 181.735 хиљада динара и то: потраживања за рутне накнаде у износу од 91.019 хиљада динара, потраживања за терминалне накнаде 63.478 хиљада динара, потраживања од Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе из ранијих година у износу од 25.247 хиљада динара, потраживања за накнаде по решењу у износу од 1.089 хиљада динара, потраживања за путничке и робне накнаде у износу од 596 хиљада динара и др.

Након предаје финансијских извештаја за статистичке потребе, помоћник директора је дана 25. априла 2017. године, упутио директору Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије захтев за прибављање сагласности за наставак рада Комисије за попис. Сагласност је тражена како би комисија за попис приступила додатним активностима ради сачињавања свеобухватног извештаја о попису, пре израде и усвајања редовних годишњих финансијских извештаја Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије за 2016. годину.

Одлуком директора Директората од 9. јуна 2017. године је усвојен Извештај комисије за попис о извршеном попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2016. године у допунском поступку са прилозима, од 18. маја 2016. године

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије у прописаном року, није сачинио потпуни извештај о годишњем попису имовине и обавеза, а што није у складу са одредбама члана 13. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

6.1.1. Нематеријална имовина (група рачуна 01)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Нематеријална имовина</i>		
Софтвер и остала права	30.452	21.572
<i>Исправка вредности нематеријалне имовине</i>	<u>(17.655)</u>	<u>(12.248)</u>
Свега:	12.797	9.324

Нематеријална имовина исказана у износу од 12.797 хиљада динара, по набавној вредности у износу од 30.452 хиљада динара и исправци вредности у износу од 17.655 хиљада динара, у целини се односи на набављене софтвере и лиценце.

Нове набавке нематеријалне имовине у 2016. години у износу од 9.090 хиљада динара се односе на: програм за електронску администрацију пријава догађаја у износу од 3.534 хиљаде динара од добављача „SAGA“ д.о.о., Београд; допуна софтвера за обуку и сертификацију оператера OTS (Operator Training System) у износу од 3.596 хиљада динара од добављача „Jugoscan“ д.о.о., Београд; Oracle лиценце у износу од 1.383 хиљаде динара од добављача SAGA д.о.о., Београд и др.

Укупна исправка вредности нематеријалне имовине на дан 31. децембар 2016. године износи 17.655 хиљада динара, од чега се износ од 5.407 хиљада динара односи на обрачунату амортизацију софтвера и лиценци у 2016. године по стопи од 30% годишње.

6.1.2. Некретнине, постројења и опрема (група рачуна 02)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Некретнине, постројења и опрема</i>		
Грађевинско земљиште	41.506	41.506
Грађевински објекти	600.546	594.761
Инвентар	-	1.590
Постројења и опрема	127.602	88.895
Некретнине, постројења и опрема у припреми	545	955
Аванси за некретнине, постројења и опрему	<u>150</u>	<u>1.049</u>
<i>Укупно</i>	<i>770.349</i>	<i>728.756</i>
<i>Исправка вредности</i>		
- Грађевински објекти	(23.354)	(8.485)
- Постројења и опрема	<u>(70.219)</u>	<u>(67.901)</u>
<i>Укупно</i>	<i>(93.573)</i>	<i>(76.386)</i>
Свега:	676.776	652.370

Промене на рачунима набавне вредности некретнина, постројења и опреме у току 2016. године дате су у следећем прегледу:

Табела број 1.

Промене на основним средствима

у 000 динара

Опис	Почетно стање 31.12.2015.	Повећање у 2016. години	Смањење у 2016. години	Стање на дан 31.12.2016.
<i>НАБАВНА ВРЕДНОСТ</i>				
Грађевинско земљиште	41.506	-	-	41.506
Грађевински објекти	594.761	5.785	-	600.546
Канцеларијска опрема	66.646	49.081	11.964	103.763
Транспортна средства - аутомобили	22.249	-	-	22.249
Инвентар	1.590	-	-	1.590
Некретнине, постројења и опрема у припреми	955	1.823	2.233	545
Аванси за некретнине, постројења и опрему	1.049	948	1.847	150
Укупно:	728.756	57.637	16.044	770.349

Грађевинско земљиште и грађевински објекти исказани су у пословним књигама Директората цивилног ваздухопловства на дан 31. децембар 2016. године по набавној вредности у укупном износу од 642.052 хиљада динара.

Закључком Владе од 8. априла 2015. године донета је одлука да се у јавну својину за потребе Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије прибаве непокретности са земљиштем по купопродајној цени у износу од EUR 5.151.274 на дан 7. априла 2015. године износи укупно 618.177 хиљада динара.

Током 2016. године извршено је повећање набавне вредности грађевинских објеката у износу од 5.785 хиљада динара које се односи на вредност изведених радова у 2016. години од стране извођача „ГАТ“ д.о.о., Нови Сад.

Постројења и опрема исказана по набавној вредности у износу од 127.602 хиљаде динара односи се на канцеларијску опрему, рачунарску опрему, намештај и осталу опрему у износу од 103.763 хиљаде динара, аутомобиле у износу од 22.249 хиљада динара и инвентар у износу од 1.590 хиљада динара.

Нове набавке

Током 2016. године извршено је повећање набавне вредности опреме у износу од 49.081 хиљада динара, које се односи на следеће набавке:

Табела број 2.

Преглед опреме набављене током 2016. године

Р.бр.	Опис	Добављач	Износ у 000 динара
1.	Набавка канцеларијског намештаја	Ктитор д.о.о., Београд	20.235
2.	Уградња клима система	„Steelsoft“ д.о.о., Београд	10.189
3.	Набавка и уградња кондензационог котла	Шифо д.о.о., Београд	3.535
4.	Персонални рачунари	Информатика а.д., Београд	3.421
5.	Систем видео надзора	„KBV DATACOM“ д.о.о., Београд	2.995
6.	Мрежни приступни свичеви	МДС Информатички инжењеринг д.о.о. Београд	2.398
7.	Систем контроле приступа и евиденције радног времена	„KBV DATACOM“ д.о.о., Београд	1.202

8.	Мрежни уређаји	МДС Информатички инжењеринг д.о.о. Београд	575
9.	Остало		4.531
Укупно:			49.081

Процедуром - Процес набавке од 1. октобра 2015. године, која је у примени од 8. октобра 2015. године до 26. маја 2016. године, лице задужено за реализацију уговора, сачињава записник о квантитативном пријему добара, услуга или радова, чиме се потврђује пријем одређене количине и тражене врсте добара, услуга или радова, као и пријем неопходне документације (уговор, отпремница, улазни рачун и сл.) и записник о квалитативном пријему добара, услуга или радова, чиме се потврђује да испоручена добра, услуге или радови у свему одговарају уговореним. Записници се потписују од стране запосленог задуженог за реализацију уговора и овлашћеног представника друге уговорне стране, а испостављену ситуацију или рачун оверава запослени задужен за реализацију уговора, чиме се потврђује да су ситуација или рачун испостављени у складу са уговором.

Набавка и уградња клима система у пословном простору у износу од 10.189 хиљада динара евидентирана је у пословним књигама на основу примљеног рачуна од 26. маја 2016. године, добављача „Steelsoft“ д.о.о., Београд, и Записника о примопредаји изведених термотехничких радова од 26. маја 2016. године који није оверен од стране Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије (инвеститор), нити лица задуженог за реализацију уговора што није у складу са интерним актом -Процес набавке од 1. октобра 2015. године.

Набавка персоналних рачунара у износу од 3.421 хиљада динара евидентирана је у пословним књигама на основу примљених рачуна добављача Информатика а.д., Београд од 19. фебруара 2016. године, који није оверило лице задужено за реализацију уговора, нити је сачињен записник о квантитативном и квалитативном пријему добара што није у складу са уговором и интерним актом –Процес набавке од 1. октобра 2015. године.

Набавка мрежних приступних свичева у износу од 2.398 хиљада динара евидентирана је у пословним књигама на основу примљеног рачуна добављача „МДС Информатички инжењеринг“ д.о.о. Београд од 05. фебруара 2016. године, без записника о квантитативном и квалитативном пријему добара, што није у складу са уговором и интерним актом Процес набавке од 1. октобра 2015. године.

Смањење набавне вредности опреме

У току 2016. године искњижена је опрема набавне вредности у износу од 11.964 хиљада динара, исправке вредности од 9.823 хиљаде динара и садашње вредности у износу од 2.141 хиљада динара, и то:

- рачунарска, електронска и електрична опрема у износу од 879 хиљада динара на основу предлога комисије за попис и Одлуке о усвајању извештаја о извршеном попису имовине и обавеза Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије на дан 31. децембар 2016. године од 27. јануара 2017. године.
- канцеларијски намештај у износу од 11.085 хиљада динара на основу Одлуке о донацији намештаја од 5. јануара 2017. године и Записника о спроведеном попису канцеларијског намештаја који се ставља ван употребе од 12. децембра 2016. године.

Исправка вредности некретнина, постројења и опреме на дан 31. децембар 2016. године износи 93.573 хиљаде динара, од чега се износ од 76.386 хиљада динара односи

на кумулирану исправку вредности до 2016. године, а износ од 27.010 хиљада динара на обрачунату амортизацију грађевинских објеката и опреме у 2016. години. Смањење исправке вредности у износу од 9.823 хиљаде динара у 2016. години се односи се на искњижење опреме.

6.1.3. Залихе (класа 1)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Плаћени аванси за залихе и услуге</i>		
Плаћени аванси за робу у земљи	544	520
Плаћени аванси за робу у земљи - гориво	79	79
Плаћени аванси за услуге у земљи	33.971	562
Плаћени аванси за услуге у иностранству	<u>234</u>	<u>234</u>
Свега:	34.828	1.395

Вредност исказаних плаћених аванса за залихе и услуге у пословним књигама у износу од 34.828 хиљада динара односи на плаћене авансе за робу у земљи у износу од 622 хиљада динара, на плаћене авансе за услуге у земљи у износу од 33.971 хиљада динара, и на плаћене авансе за услуге у иностранству у износу од 234 хиљада динара.

Дати аванси за услуге у износу од 33.971 хиљада динара, односе се на уплате: Војно медицинској академији у износу од 13.000 хиљада динара према Споразуму о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству (Адендум 1А), који је закључен са Министарством одбране Републике Србије 29. децембра 2016. године; Клиничком центру Ниш у износу од 10.000 хиљада динара према Споразуму о ангажовању потенцијала Клиничког центра Ниш и пружању медицинских услуга за потребе трагања у цивилном ваздухопловству Републике Србије (Адендум 2), који је закључен са Министарством здравља Републике Србије 2. децембра 2015. године; Клиничком центру Србије у износу од 2.167 хиљада динара према Споразуму о ангажовању потенцијала Клиничког центра Србије и пружању медицинских услуга за потребе трагања у цивилном ваздухопловству Републике Србије (Адендум 2), који је закључен са Министарством здравља Републике Србије 2. децембра 2015. године и др.

6.1.4. Потраживања из специфичних послова (група рачуна 21)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Потраживања из специфичних послова</i>		
Потраживања за рутне накнаде (фактурисање и наплату врши EUROCONTROL)	91.019	95.265
Потраживања за терминалне накнаде(фактурисање и наплату врши СМАТСА)	63.478	52.248
Потраж.из спец.пос. АКЛ СМАТСА д.о.о.	25.247	25.247
Потраж.за путничке и робне накнаде	44.308	37.926
Потраживања за накнаде по решењу	1.089	1.089
Остала потраживања	305	162
- Исправка вредности потраживања из специфичних послова	<u>(-82.010)</u>	<u>(-91.858)</u>
Свега:	143.438	120.080

6.1.4.1. Потраживања за рутне накнаде

Потраживања у износу од 91.019 хиљада динара се односе на рутне накнаде које фактурише и наплаћује EUROCONTOL у складу са Мултилатералним споразумом, (Веза: Напомена 6.2.2.)

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у 2016. години извршио директан отпис потраживања од рутних накнада у износу од 1.511 хиљада динара (EUR 12.239) на терет расхода од обезвређења потраживања.

6.1.4.2. Потраживања за терминалне накнаде

Укупна потраживања по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада, које фактурише и наплаћује Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ на дан 31. децембар 2016. године износе 63.478 хиљада динара.

Учешће у расподели прихода од терминалних накнада регулисано је Одлуком Управног одбора Директората којом су дефинисане међусобне обавезе Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије. (деталније описано у Напомени 6.2.2)

Потраживања и приходи по основу учешћа у расподели заједничких прихода приказани су на основу Споразума о исплати потраживања, без извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама за летове на аеродромима Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве.

Исправка вредности

Исправка вредности потраживања из специфичних послова је исказана у укупном износу од 82.010 хиљада динара, од чега се на исправку вредности потраживања од СМАТСЕ односи износ од 71.431 хиљада динара, а на потраживања од „Montenegro Airlines“ за путничке и робне накнаде односи износ од 10.579 хиљада динара.

Почетно стање исправке вредности потраживања из специфичних послова на дан 1. јануар 2016. године износи 90.749 хиљада динара, од чега се део од 90.297 хиљада динара односи на исправку вредности потраживања од Контроле летења Србије и Црне Горе, а 452 хиљаде динара на исправку вредности потраживања „Jat Airways“ а.д. Београд, које су извршене у ранијим годинама.

Укупна исправка вредности у износу од 23.020 хиљада динара извршена је у 2016. години на терет расхода од обезвређења потраживања, од чега се износ од 12.441 хиљада динара односи на исправку вредности потраживања за терминалне накнаде од „SMATSA“, а износ 10.579 хиљада динара на исправку потраживања од „Montenegro Airlines“ за путничке и робне накнаде.

Исправка вредности потраживања је у 2016. години смањена (искњижена) у укупном износу од 26.877 хиљада динара, у корист осталих прихода, од чега се износ од 26.425 хиљада динара односи на искњижену исправку вредности потраживања од Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ а 452 хиљаде динара на искњижену исправку вредности потраживања од „Jat Airways“ а.д. Београд.

Укупна потраживања од Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ на дан 1. јануар 2016. године исказана су у износу од 77.496 хиљада динара (на рачуну 218310 износ од 51.854 хиљаде динара и на рачуну 218311 износ од 25.247 хиљада динара) и мања су за 12.801 хиљада динара од њихове исправке вредности исказане на исти дан.

Наплаћена отписана потраживања у 2016. години износе 4.881 хиљада динара.

Одредбама члана 24. Правилника о рачуноводству је регулисано:

Процењивања краткорочних потраживања и пласмана врши се на крају обрачунског периода на основу ризика наплативости. Потраживања која нису наплаћена до краја обрачунског периода процењују се на следећи начин:

Индиректан отпис, односно исправка вредности потраживања од комитената на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање 90 дана.

Индикатори вероватне ненаплативости потраживања су: кашњење комитената у измиривању своје обавезе, блокада рачуна купца, над купцем је покренут поступак стечаја или ликвидације, приликом усклађивања потраживања и обавеза, купац не признаје исказано потраживање итд.

Одлуку о индиректном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца преко рачуна исправке вредности на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси директор Директората.

Ревизијом је утврђено да комисија за попис није утврђивала наплативост појединачних потраживања, нити је Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ презентовала извештаје који садрже фактурисане и наплаћене износе за летове на аеродромима Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве.

Стање потраживања од Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ исказано у пословним књигама на дан 1.01.2016. године је мање од извршене исправке вредности за износ од 12.801 хиљада динара.

У 2016. години је евидентирано умањење исправке вредности потраживања од „SMATSA“ у износу од 26.425 хиљада динара и исправке вредности потраживања „Jat Airways“ а.д. у износу од 452 хиљаде динара у корист осталих прихода.

Комисија за попис је у свом Извештају о попису у допунском поступку који усвојен одлуком директора од 9. јуна 2017. године навела да је увидом у аналитичку картицу рачуна исправке вредности потраживања констатовала да исказано стање представља исправку потраживања од „SMATSA“, од чега се на почетно стање односи износ од 90.297 хиљада динара, да је исто увећано за износ од 12.441 хиљада динара, извршену исправку у 2016. години и исправку вредности потраживања од „Jat Airways“ а.д. у износу од 452 хиљаде динара.

Осим наведеног комисија констатује да се исказано стање не слаже са стварним стањем и да треба да износи 71.432 хиљаде динара, а да исправку вредности од „Jat Airways“ а.д. у износу од 452 хиљаде динара треба укинути јер не постоје потраживања у пословним књигама.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио исправку вредности потраживања за терминалне накнаде чију наплату и фактурисање врши Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“, на терет расхода од обезвређења потраживања, у износу од 12.441 хиљада динара, без процене наплативости појединачних потраживања, а што није у складу са захтевима Међународних стандарда финансијског извештавања за МСП.

Препорука број 6:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да расподелу заједничког прихода од терминалних накнада врши на основу извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама по корисницима, као и да исправку вредности врши на основу процене наплативости појединачних потраживања.

6.1.4.3. Потраживања за путничке и робне накнаде

Потраживања за путничке и робне накнаде исказана у пословним књигама Директората у износу од 44.308 хиљада динара односе се на потраживања од „Montenegro Airlines“ а.д. Подгорица у износу од 10.949 хиљада динара, „Air Serbia“ а.д Београд у износу од 10.583 хиљаде динара, „Wizzair Hungary Legikozlekedesi KFT“ у износу од 5.336 хиљада динара, „Deutsche Lufthansa AG“ у износу од 2.436 хиљада динара, „Ryanair LTD“ 1.588 хиљада динара и др.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у 2016. години искњижио потраживања од путничких и робних накнада у износу од 1.240 хиљаде динара, чија исправка вредности износи 1.102 хиљаде динара и исказао расходе у износу од 138 хиљада динара, без одлуке директора, предлога комисије за попис и доказа о ненаплативости, а што није у складу са одредбама члана 24. Правилника о рачуноводству.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је искњижио потраживања по основу путничких и робних накнада у укупном износу од 1.241 хиљада динара, исправку вредности у износу од 1.102 хиљаде динара и исказао расходе у износу од 139 хиљада динара, без одлуке директора и предлога комисије за попис, супротно одредбама члана 24. Правилника о рачуноводству.

У вези са наведеним, директор Директората је наложио Одељењу финансија и рачуноводства да искњижена потраживања од дужника без одлагања прокњижи у пословним књигама Директората, а Решењем директора Директората од 21. септембра 2017. године, именована је комисија за процену наплативости потраживања по основу путничких и робних накнада. Директор Директората је донео Одлуку 6. октобра 2017. године на основу предлога комисије од 25. септембра 2017. године, о отпису потраживања од дужника по основу путничких и робних накнада.

6.1.4.4. Потраживања од Контроле летења Србије и Црне горе „SMATSA“ д.о.о.

Потраживања од Контроле летења Србије и Црне горе „SMATSA“ у износу од 25.247 хиљада динара су исказана на основу Протокола о узајамним потраживањима за 2007. годину између Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. је 14. фебруара 2017. године потврдила стање наведених потраживања на дан 31. децембар 2016. године. Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није презентовао доказе о предузетим мерама наплате ових потраживања.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није предузео мере наплате потраживања у износу од 25.247 хиљада динара од Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о., по основу Протокола о узајамним потраживањима за 2007. годину.

У поступку ревизије, Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије је ради регулисања наведених потраживања 28. септембра 2017. године, закључио Споразум о престанку важења Протокола о узајамним потраживањима за 2007. годину између Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Наведеним споразумом регулисано је да ће споразумне стране у складу са својим интерним процедурама и рачуноводственим политикама извршити директан отпис потраживања, односно обавеза у износу од 25.247 хиљада динара из својих пословних књига, а на терет расхода, односно прихода.

6.1.4.5. Потраживања за накнаде за услуге по решењима

Потраживања за накнаде по издатим решењима за извршене услуге издавања/измене потврда исказане у пословним књигама Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 1.089 хиљада динара односе се на потраживања од „Air Serbia“ д.о.о. у износу од 655 хиљада динара, потраживања од „СТС Авијације“ д.о.о. из Земуна у износу од 355 хиљада динара и др.

6.1.5. Готовински еквиваленти и готовина (група рачуна 24)

		у 000 динара
	31.12.2016.	31.12.2015.
Готовински еквиваленти и готовина		
Текући (пословни) рачуни – динарски	13.039	49.661
Девизни рачуни	542.925	457.272
Свега:	555.964	506.933

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије има отворене следеће динарске рачуне за редовно пословање за које се даје преглед стања новчаних средстава на дан 31.12.2016. године и то:

Табела број 3.

Стање на пословним рачунима код банака

		у 000 динара	
Р.б.	Број текућег рачуна	Банка	Износ
1.	180-1241270000002-98	„Alpha bank“ а.д. Београд	6
2.	180-1241270000002-98	„Alpha bank“ а.д. Београд	1.868
3.	170-30024385000-33	„Unicredit Bank Srbija“ а.д. Београд	158
4.	160-0000000316614-58	„Banca Intesa“ а.д. Београд	7.955
5.	200-2233400101934-94	„Alpha bank“ а.д. Београд - боловање	840
6.	205-0000000126069-84	„Crédit Agricole banka Srbija“ а.д. Нови Сад	2.212
Укупно:			13.039

Стање на девизним рачунима на дан 31. децембар 2016. године, у износу од 542.992 динара, односи се на новчана средства на девизном рачуну код „Banca Intesa“ а.д. Београд:

Табела број 4.

Стање на девизним рачунима код банака

Р.б.	Банка	Валута	Износ у	
			валути	000 динара
1.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	EUR	4.396.140	542.801
		GBP	860	124
Укупно:				542.925

6.1.6. Капитал (рачун 303, 340 и 341)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Капитал</i>		
Основни капитал	287.890	158.588
Нерапоредени добитак	416.042	360.024
- ранијих година	230.723	230.722
- текуће године	<u>185.319</u>	<u>129.302</u>
Свега:	703.932	518.612

Основни капитал исказан у пословним књигама у износу од 287.890 хиљада динара у целини је формиран расподелом нерапореденог добитка на основу следећих одлука Управног одбора о расподели добити:

Табела број 5.

Повећање основног капитала

Број одлуке	Датум	Финансијски извештаји за:	Износ у 000 динара
1/0-01-05/2016	21.06.2016.	2015.	129.302
1/10-01-2/2015	29.06.2015.	2014.	158.588
Укупно:			287.890

Решењем Привредног суда у Београду број Фи 215/16 од 10. јуна 2016. године извршен је упис повећања основног капитала у висини 158.588 хиљада динара на основу Одлуке Управног одбора од 3. јуна 2016. године о спровођењу уписа Одлуке о расподели добити по финансијским извештајима за 2014. годину коју је Управни одбор донео дана 29. јуна 2015. године.

У одлуци од 3. јуна 2016. године је наведено да је иста донета на основу Решења Владе Републике Србије од 5. марта 2015. године којим је дата сагласност на финансијски план за 2015. годину.

Решењем привредног суда у Београду број Фи 288/16 од 25. јула 2016. године уписано је повећање капитала у висини од 129.302 хиљаде динара на основу Одлуке Управног одбора о расподели добити по финансијским извештајима за 2015. годину од 21. јуна 2016. године.

У наведеној одлуци управног одбора је наведено да је донета на основу Закона о јавним агенцијама, Закона о буџету Републике Србије за 2016. годину (члан 15. став 3.), Закона о ваздушном саобраћају и закључка Владе Републике Србије од 8. априла 2015. године. Влада је овим Закључком одлучила да у јавну својину Републике Србије, за потребе Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, непосредном погодбом од „Српске банке“ а.д. прибави непокретност у улици Скадарска бр. 23 и 23/1 у Београду.

У Закључку од 8. априла 2015. године је наведено да су средстава потребна за прибављање непокретности обезбеђена делом финансијским планом Директората за 2015. годину, а да ће део средстава Директорат обезбедити путем кредита.

Одредбама члана 52. Закона о јавним агенцијама је регулисано да о расподели вишка прихода одлучује управни одбор јавне агенције, уз сагласност оснивача. Вишак прихода над расходима јавне агенције користи се за развој јавне агенције, за награђивање запослених или се преноси у буџет Републике Србије.

Законом о ваздушном саобраћају је регулисано да оснивачка права врши Влада у име Републике Србије (члан 233.).

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио повећање основног капитала у износу од 287.890 хиљада динара на основу одлука управног одбора од 10. јуна 2016. године и 29. јуна 2015. године, без сагласности Владе Републике Србије за повећање основног капитала.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је извршио повећање основног капитала у износу од 287.890 хиљада динара на основу одлука управног одбора од 10. јуна 2016. године и 29. јуна 2015. године, без сагласност Владе Републике Србије, супротно одредбама члана 52. Закона о јавним агенцијама.

Нераспоређени добитак

Нераспоређени добитак у износу од 416.042 хиљада динара чини добитак исказан у билансу успеха текуће 2016. године у износу од 185.319 хиљада динара и нераспоређени добитак ранијих година у износу од 230.723 хиљада динара.

Обавеза уплате добити у буџет Републике Србије је прописана одредбама члана 15. Закон о буџету за 2014. годину, члана 16. Закона о буџету за 2015. годину и члана 15. Закона о буџету за 2016. годину у којима је наведено да су јавна предузећа и други облици организовања чији је оснивач Република Србија, дужни да најкасније до 30. новембра текуће буџетске године део од најмање 50% добити, а јавне агенције 100% добити, односно вишка прихода над расходима по завршном рачуну за 2013., 2014. и 2015. годину уплате у буџет Републике Србије, према динамици коју одреди министарство надлежно за послове финансија.

Изузетно, обавезу по основу уплате добити нема субјекат који, уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити повећа капитал, односно привредно друштво које донесе одлуку да остварену добит не распоређује, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у финансијским извештајима за 2013. годину исказао добитак у износу од 30.282 хиљаде динара, од чега је део од од 5.235 хиљада динара уплаћен у Буџет Републике Србије дана 25. новембра 2014. године.

Табела број 6.

Добитак који није уплаћен у Буџет Републике Србије

Одлука о расподели добити:		Финансијски извештаји	Добитак	Распоређено за повећање основног капитала	Уплаћено у буџет Републике Србије	Није уплаћено у буџет Републике Србије
број	датум	за:				
1/0-01-05/2016	21.06.2016.	2015.	129.302	129.302	-	129.302
1/10-01-2/2015	29.06.2015.	2014.	158.588	158.588	-	158.588
није донета		2013.	30.282	-	5.235	25.047
Укупно:			318.172	287.890	5.235	312.937

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није уплатио у буџет Републике Србије добитак исказан у финансијским извештајима за 2013., 2014. и 2015. годину у укупном износу од 312.937 хиљаде динара, супротно одредбама члана 15. Закона о буџету Републике Србије за 2016. годину, одредбама члана 16. Закона о буџету Републике Србије за 2015. годину и одредбама члана 15. Закон о буџету за 2014. годину.

Препорука број 7:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да прибави сагласност Владе да се из добити исказане у финансијским извештајима 2014. и 2015. годину повећа основни капитал у укупном износу од 287.890 хиљада динара, односно да се део остварене добити исказане у финансијским извештајима за 2013. годину у износу од 25.047 хиљада динара не распоређује.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у поступку ревизије предузео мере у циљу отклањања утврђене неправилности, тако што је Министарству грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре дописом од 20. јула 2017. године доставио Одлуке Управног одбора о расподели добити по финансијским извештајима за 2014., 2015. и 2016. годину на даљу надлежност, ради подношења Влади Републике Србије и добијања сагласности.

Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије је донео Одлуку о расподели добити по финансијским извештајима за 2016. годину у којој је наведено да добит из биланса успеха, после опорезивања порезом на добит износи 185.319 хиљада динара и да се распоређује на следећи начин:

- износ од 35.095 хиљада динара распоређује се у буџет Републике Србије
- износ од 150.224 хиљаде динара распоређује се за повећање основног капитала.

У тачки 4. одлуке је наведено да са иста достави Министарству грађевинарства саобраћаја и инфраструктуре ради прибављања сагласности Владе на исту.

6.1.7. Дугорочна резервисања (група рачуна 40)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Дугорочна резервисања</i>		
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	5.717	4.338
Остала дугорочна резервисања	<u>42.006</u>	<u>29.956</u>
Свега:	47.723	34.294

Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у складу са МРС 19 - Примања запослених исказао резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију и друге накнаде запослених у износу од 5.717 хиљада динара.

Процена обавеза (резервисања) за отпремнине приликом одласка у пензију извршена је на основу следећих актуарских претпоставки:

Опис	2016.	2015.
Дисконтна стопа	5%	5%
Будућа повећања зарада	2,5%	2,5%
Флукутација запослених	5%	5%
Измене старосне границе за пензионере	65	65

Остала дугорочна резервисања

Остала дугорочна резервисања се односе на судске спорове које су против Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије покренули повериоци/купци/запослени у износу од 42.006 хиљада динара. Резервисања су извршена на основу предлога правне службе који је усвојен од стране директора Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије одлуком од 13. фебруара 2017. године.

6.1.8. Дугорочне обавезе (група рачуна 41)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Дугорочне обавезе</i>		
Дугорочни кредити и зајмови у земљи	<u>329.106</u>	<u>420.069</u>
Свега:	329.106	420.069

Дугорочне обавезе у износу од 329.106 хиљада динара према „UniCredit Bank Srbija“ а.д., Београд су исказане на основу уговора о дугорочном кредиту од 6. јула 2015. године за куповину пословног простора. Кредит је одобрен на износ од EUR 4.000.000, са роком враћања од десет година и номиналном каматном стопом на годишњем нивоу једнаком 3м ЕУРИБОР + 2,86%.

6.1.9. Краткорочне финансијске обавезе (рачун 424)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Краткорочне финансијске обавезе</i>		
Део дугорочних кредита и зајмова који доспева до једне године	<u>42.465</u>	<u>48.650</u>
Свега:	42.465	48.650

Краткорочне финансијске обавезе у износу од 42.465 хиљада динара се односе на део дугорочног кредита „UniCredit Bank Srbija“ а.д., Београд, који доспева током 2017. године.

6.1.10. Обавезе из пословања (група рачуна 43 осим 430)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Обавезе из пословања</i>		
Примљени аванси, депозити	1.032	355
Добављачи у земљи	24.262	11.944
Добављачи у иностранству	373	347
Остале обавеза из пословања	<u>414</u>	<u>244</u>
Свега:	26.081	12.890

Обавезе према добављачима у земљи евидентиране у износу од 24.262 хиљада динара се односе на обавезе према: „Ктитор“ д.о.о., Београд у износу од 8.815 хиљада динара, ГАТ“ д.о.о. Нови Сад у износу од 4.448 хиљада динара, „Универзитет у Београду, Електротехнички факултет“ у износу од 3.168 хиљада динара, „Завод за здравствену заштиту радника Медицински систем Београд - МСБ“ Београд у износу од 1.334 хиљада динара, „SKY Multicom“ д.о.о., Београд у износу од 1.075 хиљада динара, „НИС“ а.д., Нови Сад у износу од 1.474 хиљада динара и др.

6.1.11. Остале краткорочне обавезе (група рачуна 44, 45 и 46)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Остале краткорочне обавезе</i>		
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада осим накнада зарада које се рефундирају	23.683	18.986
Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	3.223	2.579
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог	6.162	5.072
Обавезе за порезе доприносе на зараде и накнаде зарада	5.540	4.560
Обавезе за нето накнаде зарада које се рефундирају	514	339
Обавезе за порезе и доприносе на накнаде зарада које се рефундирају	340	224
Обавезе према запосленима	417	395
Обавезе према члановима управног и надзорног одбора	220	224
Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима	662	286
Остале обавезе	<u>618</u>	<u>300</u>
Свега:	41.379	32.965

Остале краткорочне односе исказане у износу од 41.379 хиљада динара се односе на обавезе за нето зараде у износу од 23.683 хиљада динара, за порезе на зараде и накнаде зарада у износу од 11.720 хиљада динара и обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада у износу од 344 хиљаде динара, према обрачуну зарада за децембар месец 2016. године.

Обавезе према физичким лицима за накнаде у износу од 662 хиљаде динара односе се на обрачунате обавезе по уговорима о делу, привременим и повременим пословима и уговорима о допунском раду.

Обавезе за нето зараде које се рефундирају износе 514 хиљада динара и односе се на обавезе за нето накнаде зарада по основу боловања преко 30 дана и накнаде зарада по основу породилског боловања и обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада које

се рефундирају у износу од 340 хиљаде динара, према обрачуну зарада за децембар месец 2016. године.

Обавезе према запосленима у износу од 417 хиљаде динара односе се на обавезе за трошкове превоза за децембар месец у износу од 375 хиљада динара и путне трошкове за службено путовање у износу од 42 хиљаде динара.

6.1.12. Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине (група рачуна 48)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине</i>		
Обавезе за порез из резултата	12.514	1.344
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине из набавке или на терет трошкова	126	122
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	<u>533</u>	<u>303</u>
Свега:	13.173	1.769

У финансијским извештајима Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије исказане су обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине у укупном износу од 13.173 хиљаде динара, од чега се износ од 12.514 хиљада динара односи на обавезе за порез на добит.

У Напоменама уз финансијске извештаје за годину завршену 31. децембра 2016. године, Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, обелодањене су обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине у мањем износу за 1.319 хиљада динара у односу на стање исказано у билансу стања на дан 31. децембар 2016. године.

6.1.13. Пасивна временска разграничења (група рачуна 49 осим 498)

Пасивна временска разграничења исказана у финансијским извештајима за 2016. годину у износу од 214.946 хиљада динара односе се на обрачунате приходе будућег периода по основу рутних накнада и мања су за 1,5% у односу на претходну годину, када су износила 218.286 хиљада динара.

Обрачун пасивних временских разграничења је извршен на основу прописа који уређују начин обрачунавања и признавања рутних накнада, односно утврђивања њихове висине и то: Правилника о мерилима за обрачун и одређивање висине накнада за пружање услуга у ваздушној пловидби¹¹, Начела за утврђивање трошковне основе рутних накнада и обрачун јединице накнаде CRCO и др. (Веза: Напомена 6.2.2.)

Након предаје финансијских извештаја за 2016. годину који су сачињени за статистичке потребе и предати Агенцији за привредне регистре, пословне промене исказане у тим извештајима су брисане и евидентирани су следеће промене:

- 1) Повећана су пасивна временска разграничења уз смањење прихода од рутних накнада текуће године у износу од 57.758 хиљада динара.
- 2) Умањена су пасивна временска разграничења за износ од 61.099 хиљада динара у корист прихода текућег периода и то:

¹¹ Службени гласник РС", број 98/2011,71/2013 и 16/2015

Табела: Преглед извршених промена на рачуну пасивних временских разграничења

Основ за исказивање Пасивних временских разграничења	Пасивна временска разграничења			стање на дан 31.12.2016
	почетно стање	повећање	смањење	
692-Исправка грешака из ранијег периода које нису материјално значајне (пренос из 2012. и 2015. године)			(26.748)	
659111- Приходи од рутних накнада (свођење процењене корекције на реализовану за 2014 и 2015.)			(22.794)	
6591110- Приходи од рутних накнада-корекција планираних трошкова за 2016 . – пренос из ранијег периода			(11.557)	
659111- Приходи од рутних накнада чију наплату врши EUROCONTROL		57.758		
Укупно:	218.287	57.758	61.099	214.946

6.2. БИЛАНС УСПЕХА

6.2.1. Приходи од продаје производа и услуга (група рачуна 61)

	у 000 дин	
	<u>31.12.2016</u>	<u>31.12.2015.</u>
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	36.660	0
Одељење за ваздухопловне дозволе и архиву (OVDA)	9.863	0
Одељење саобраћајне делатности (OPS)	3.082	0
Служба за обезбеђење у ваздухопловству (AVSEC)	6.453	0
Оделење пловидбености (AIR)	4.665	0
Одељење аеродрома (ADR)	2.312	0
Одсек за лиценцирање (ATCO)	3.938	0
Одељење ваздухопловног особља (PEL)	6.247	0
Одељење за управљање ваздухопловним саобраћајем (ANS)	<u>100</u>	<u>0</u>
Укупно:	36.660	

Приходи од продаје услуга исказани у износу од 36.660 хиљада динара односе се на пружене услуге у периоду од јуна до 31. децембра 2016. године, које Директорат наплаћују складу са Тарифом такси¹². Приходи од пружених услуга у периоду од јануара до јуна 2016. године исказани су на рачуну Осталих пословних прихода. (Веза Напомена 6.2.)

Влада Републике Србије је дала сагласност на Тарифу такси за пружање услуга Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије Решењем број 434-2438/2016 од 3. марта 2016. године¹³.

Ревизијом је утврђено да су приходи по основу пружених услуга у износу од 36.660 хиљада динара исказани на основу примљених уплата на текући рачун (на основу извода банака), односно без рачуноводствених исправа из којих се може утврдити

¹² „Сл.гласник“ РС“ 28/2016 и 54/2016 испр.

¹³ „Сл. гласник РС“ бр.22/2016.

основ и врста пословне промене, а што није у складу са одредбама члана 5. и 30. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није исказао потраживања по основу извршених услуга на рачунима класе 2 на дан 31. децембар 2016. године.

Рачуноводственим политикама (члан 30.) регулисано је да приходи од уобичајених активности су приходи које Директорат остварује на основу члана 241. Закона о ваздушном саобраћају, а који су изказани у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Одредбама члана 5. Правилника о рачуноводству је регулисано да се књижење пословних промена на имовини, обавезама, капиталу, приходима и расходима врши на основу веродостојне рачуноводствене исправе; да рачуноводствену исправу састављају лица одговорна за обављање одговарајућих послова чијим извршењем настају пословне промене за које се састављају рачуноводствене исправе; да директор Директората на предлог директора Дирекције за правне, опште и финансијске послове одређује лице које саставља рачуноводствену исправу о насталом пословном догађају, односно пословној промени, да рачуноводствена исправа мора да обухвати све податке потребне за књижење у пословним књигама, тако да се из рачуноводствене исправе могу сазнати основ и врста пословне промене.

Одредбама члана 12. Закона о рачуноводству је регулисано да се у пословне књиге уносе подаци на основу рачуноводствених исправа, а да се пословне књиге воде на начин који треба да омогући контролу улазних података, исправности унетих података, чување података и др.

Правна лица и предузетници, пословне промене књиже на рачунима прописаним контним оквиром, а контни оквир и садржину рачуна у контном оквиру прописује министар надлежан за послове финансија (чл. 13. Закона о рачуноводству).

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама и финансијским извештајима исказао приходе на основу примљених уплата на текући рачун за пружене услуге издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају у износу од 36.660 хиљада динара, а није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке, што није у складу са одредбама члана 12. и 13. Закона о рачуноводству и одредбама члана 5. и 30. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Препорука број 8:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да у пословним књигама евидентира потраживања и приходе од пружених услуга издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају, на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене, као и да успостави интерне контролне поступке, пре уноса истих у пословне књиге.

Наплата такси у складу са Тарифом такси за пружање услуга

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није интерним актима ближе уредио активности, овлашћња и одговорности запослених у поступку обрачунавања и наплате такси за извршене услуге у складу са Тарифом такси за пружање услуга

(евидентирани на рачуну прихода од услуга у износу од 36.660 хиљада динара и на рачуну других пословних прихода у износу од 28.669 хиљада динара).

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није интерним актима ближе уредио активности, овлашћења и одговорности запослених у поступку обрачунавања и наплате такси за извршене услуге у складу са Тарифом такси, које је исказао у пословним књигама у износу од 65.329 хиљада динара.

Ризик:

Уколико се интерним актима ближе не уреде поступци, овлашћења и одговорности запослених у вези са обрачуном и наплатом такси, постоји ризик од могућег пропуштања наплате такси и умањења прихода по наведеном основу.

Препорука број 9:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да интерним актима ближе уреди активности, овлашћења и одговорности запослених у поступку обрачунавања и наплате такси према Тарифи такси за пружање услуга.

6.2.1.1. Одељење за ваздухопловне дозволе и архиву

Приходи у износу од 9.863 хиљаде динара исказани су на основу примљених уплата за извршене услуге издавања дозвола ваздухопловном особљу и ауторизације, упис овлашћења у дозволу, продужење, проширење, обнова важења дозвола, ауторизације или овлашћења, у складу са одредбама члана 177. став 2. Закона о ваздушном саобраћају.

Уписник

Одредбама члана 178. Закона о ваздушном саобраћају је регулисано да се у Републици Србији води Уписник ваздухопловног особља и евиденције ваздухопловног особља. Уписник ваздухопловног особља садржи податке о ваздухопловном особљу које непосредно утиче на безбедност ваздушног саобраћаја, а евиденције ваздухопловног особља садрже податке о осталом ваздухопловном особљу. Садржину и начин вођења уписника и евиденција прописује Директорат.

У вези са наведеним, Директорат је донео интерни акт - Приручник за рад одељења за ваздухопловне дозволе и архиву, који је у примени од 26.01.2016. године (ДЦВ-ОВДА-001 издање 06. иземна 00).

Приручником (поглавље 5 К) уређено је да се уписник ваздухопловног особља састоји од регистарских књига, досијеа и компјутерске евиденције.

У истом поглављу је наведено да се у Служби за ваздухопловне дозволе и архиву Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије води Регистар пилота авиона и хеликоптера (Подрегистри: приватних пилота авиона; професионалних пилота авиона; транспортних пилота авиона; приватних пилота хеликоптера; професионалних пилота хеликоптера; транспортних пилота хеликоптера).

Осим наведеног, регулисано је да Директорат води и следеће: Регистар инжењера летача; Регистар пилота балона; Регистар пилота једрилице; Регистар пилота ултралаког ваздухоплова; Регистар кабинског особља; Регистар падобранаца; Регистар пилота параглајдера; Регистар контролора летења; Регистар ваздухопловних диспечера; Регистар ималаца дозвола за одржавање ваздухоплова; Регистар ауторизација пилота ученика; Регистар валидација.

Регистарске књиге имају следеће рубрике: редни број; датум уписа; презиме имаоца дозволе; име оца/мајке имаоца дозволе; име имаоца дозволе; датум рођења; место рођења; држављанство; примедбе; број досијеа (само у подрегистрима).

Досијеи ваздухопловног особља се воде према редним бројевима из регистарских књига у које се уписују имаоци дозвола, и број досијеа је уједно и број дозволе. Изузетак су имаоци авионских и хеликоптерских дозвола којима је број дозволе комбинација два броја: први број у дозволи је број из подрегистра, а други број у дозволи је број из регистарске књиге, који је уједно и број досијеа.

У досијеа се одлаже сва документација која се односи на имаоца дозволе: пријаве за полагање испита; дипломе и сертификати о завршеним обукама; захтеви за издавање дозвола и упис овлашћења; захтеви за продужење рока важења дозвола и овлашћења; захтеви за издавање потврда о подацима из Регистра (о удесима, важењу дозвола, итд.); решења донета по захтевима за издавање, продужење и упис; сви остали захтеви имаоца дозволе и решења донета по тим захтевима; лекарска уверења; документација о прекршајним и другим поступцима вођеним против имаоца; уплатнице о плаћеним накнадама и таксама.

Ревизијом је утврђено да Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије не води регистарске књиге издатих дозвола ваздухопловног особља које непосредно утиче на безбедност ваздушног саобраћаја, супротно Приручнику за рад одељења за ваздухопловне дозволе и архиву (поглавље 5 К).

Компјутерска евиденција

Одредбама члана 5.К.3. регулисано је да све регистарске књиге се паралелно воде на рачунарима у које имају приступ извршиоци Одељења, који уједно једини имају право уношења нових података у наведене регистре, и измену постојећих.

Посебну врсту компјутерске евиденције чини база података о имаоцима свих ваздухопловних дозвола, која треба да испуњава следеће критеријуме:

- Основ за вођење базе података чине регистарске књиге;
- База података мора омогућавати претраживање по задатим параметрима, на основу кога се може добити тачан број на пример важећих дозвола, важећих овлашћења и сл.;
- База података мора садржати могућност директне израде дозволе (или само рубрике у којој се врши продужење рока важења дозволе/овлашћења) давањем налога за штампу;
- Податке у базу података могу уносити сви извршиоци из Одељења, а увид у базу (без могућности измене) могу имати сви остали радници Директората.

Ревизијом је утврђено да компјутерска евиденција није јединствена и свеобухватна, односно да нису обухваћене све дозволе, овлашћења и измене издате ваздухопловном особљу. Националне дозволе као и њихове измене се воде ван обједињеног програма – Уписника у посебној ексел табели.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије користи софтвер за евидентирање података о издатим дозволама ваздухопловног особља на рачунару који омогућава брисање пословних промена. (*Описано у Напомени 1*).

Регистарске књиге пилота парглаједра, пилота једрилице ултралаког ваздухоплова, кабинског особља, конторлора летења и др. се не воде, а евиденције које се воде у посебним ексел табелама.

Обрасци на којима се издају дозволе ваздухопловном особљу не садрже серијске бројеве, нити се у свим досијеима налазе потписане копије дозвола.

Регистри ауторизација и валидација

Одредбама члана 186. Закона о ваздушном поступку регулисано је да је ауторизација посебна исправа којом се једно лице овлашћује да у име Директората предузме неку радњу или обавља одређене послове изузев одлучивања у оквиру посебних поверених послова државне управе, а издаје се под условима које пропише Директорат. Ауторизацију издаје Директорат на одређено време.

У поступку ревизије није презетнован регистар ауторизација и валидација.

Решења

С обзиром да Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије обавља поверене послове државне управе, сходно одредбама члана 233. Закона о ваздушном саобраћају, у свом раду примењује закон којим се уређује општи управни поступак.

Одредбама члана 243. Закона о ваздушном саобраћају регулисано је да све што није уређено у погледу одита (провере) и инспекцијског надзора примењује се закон којим се уређује општи управни поступак.

На основу примљених захтева за издавање, продужење и измене дозвола ваздухопловном особљу Директорат доноси решења у складу са Законом о општем управном поступку¹⁴ којим је регулисано (члана 141.) да:

(1) Решење у писаном облику садржи увод, диспозитив (изреку), образложење, упутство о правном средству, потпис овлашћеног службеног лица и печат органа или други вид потврде о аутентичности.

(2) Увод садржи назив и адресу органа који доноси решење и пропис о његовој надлежности, број и датум решења, лично име или назив странке и њених заступника и њихово пребивалиште или седиште и кратко назначење предмета поступка. Ако решење не доноси руководилац органа, већ овлашћено службено лице, увод садржи и његово лично име и правни основ његовог овлашћења.

(3) Диспозитив садржи кратку и јасну одлуку. По потреби, може да се подели у више тачака. У посебне тачке уносе се рок, услов или налог, кад их решење, у складу са законом, садржи, назнака да жалба не одлаже извршење решења и одлука о трошковима поступка.

(4) Образложење мора да буде разумљиво и да садржи кратко излагање захтева странке, чињенично стање и доказе на основу којих је оно утврђено, разлоге који су били одлучујући код оцене сваког доказа, прописе и разлоге који, с обзиром на утврђено чињенично стање, упућују на одлуку из диспозитива и разлоге зашто није уважен неки захтев или предлог. Образложење садржи и разлоге због којих је орган одступио од решења која је раније доносио у истим или сличним управним стварима. Ако је одлучено по слободној оцени, образложење садржи и пропис који орган овлашћује на то, разлоге којима се руководио при одлучивању и у којим границама и с којим циљем је применио овлашћење да одлучује по слободној оцени. Ако жалба не одлаже извршење решења, образложење садржи и позивање на закон који то предвиђа.

(5) Решење потписује овлашћено службено лице које га доноси, односно руководилац органа.

---

¹⁴ „Сл.гласник РС“, бр 18/2016

Ревизијом је утврђено да решења донета од стране одељења за ваздухопловне дозволе и архиву нису сачињена у складу са Законом о општем управном поступку. Иста не садрже захтев странке, доказе на основу којих је утврђено чињенично стање, нити одлуку о трошковима поступка, супротно одредба члана 141. став 3. и 4. закона.

Решење издата од стране сектора за ваздухопловне дозволе и архиву (ОВДА) су потписана од стране овлашћених лица, али нису оверена печатом, супротно одредбама члана 141. став 1. Закона о општем управном поступку.

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није интерним актом уредио садржај и форму решења, нити обавезе и одговорности запослених приликом издавања истих.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије не води регистарске књиге дозвола издатих ваздухопловном особљу прописане Приручником за рад одељења за ваздухопловне дозволе и архиву; компјутерска евиденција није јединствена и свеобухватна и омогућава измене; није успостављен регистар ауторизација и валидација, а сва донета решења којим се одлучује о издавању дозвола нису оверена и не садрже елементе прописане Законом о општем управном поступку.

Ризик:

Пропуштање Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије да води регистарске књиге, да успостави јединствену и свеобухватну компјутерску евиденцију дозвола, да доноси решења која садрже све прописане елементе, указује на ризик од могућег неовлашћеног издавања дозвола ваздухопловном особљу и неправилног исказивање прихода по наведеном основу.

Препорука број 10:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да интерним актима уреди садржај и форму решења којим одлучује о захтевима странака за издавање јавних исправа и других послова, у складу са Законом о општем управном поступку, као и да успостави регистре ауторизација и валидација.

6.2.1.2. Одељење саобраћајне делатности

У пословним књигама Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије исказани су приходи Одељења саобраћајне делатности (ОПС) у износу од 3.082 хиљаде динара за наплаћене услуге у периоду од јуна до децембра 2016. године по основу издавања или измена оперативних дозвола, сертификата ваздухопловног оператора, потврда о испуњењу услова за обављање посебних делатности у складу са одредбама члана 83., 68. и 95. Закона о ваздушном саобраћају.

Решења донета од стране Одељења саобраћајне делатности не садрже одлуку о трошковима у свим случајевима, супротно одредбама члана 141. Закона о општем управном поступку.

6.2.1.2. Одељење пловидбености

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама исказао приходе Одељења пловидбености (АИР) у износу од 4.665 хиљада динара, по основу наплаћених средстава у периоду од јуна 2016. године до 31. децембра 2016. године за услуге издавања и измена дозвола, провере испуњености услова за обављање ваздухопловно-техничких делатности, издавање и продужење потврда о провери

пловидбености, прегледа ваздухоплова, одобравања програма одржавања вазухоплова и њихових измена и др.

Донета решења од стране Одељења пловидбености не садрже у свим случајевима одлуку о плаћању таксе, супротно одредбама 141. Закона о општем управном поступку.

У поступку ревизије утврђено је да Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије није наплатио таксу за извршене услуге у износу од 125 хиљада динара према Тарифи такси (тарифни број 4. тачка 10.5), а издато решење којим је организацији за одржавање ваздухоплова „Air Serbia“ а.д. Београд одобрена измена дозволе, не садржи све прописане елементе, супротно одредбама члана 141. Закона о општем управном поступку. У вези са наведеним, представници Директората су на састанку расправе презентовали доказ о уплати таксе у износу од 125 хиљада динара 14. јула 2017. године.

6.2.2. Други пословни приходи (група рачуна 65)

	<u>31.12.2016</u>	<u>31.12.2015</u>
Други пословни приходи	1.023.711	995.828
Приходи од рутних накнада (фактурише и наплаћује Eurocontrol)	555.355	571.845
Приходи од рутних накнада (свођење процене)	22.794	0
Приходи од рутних накнада – корекција из претходног периода	11.557	0
Приходи од путничких накнада	300.234	279.404
Приходи од робних накнада	27.590	20.828
Приходи од терминалних накнада (фактурише и наплаћује SMATSA)	77.512	73.431
Приходи од наплаћених такси и накнада за пружене услуге у периоду од јануара до јуна 2016. године, према Закону о ваздушном саобраћају	28.669	49.482
Остало (рефундације трошкова, накнаде за безбедност)	-	779

6.2.2.1. Приходи од рутних накнада

Приходи од рутних накнада исказани у износу од 555.355 хиљада динара се односе на накнаде које се наплаћују корисницима услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору Републике Србије – Област информисања о лету („Flight Information Region – FIR“ Београд) у складу са:

- Ратификованим Мултилатералним споразумом о рутним накнадама¹⁵;
- Правилником о мерилима за обрачун и одређивање висине накнада за пружање услуга у ваздушној пловидби¹⁶ којим су преузете Уредба Комисије (ЕЗ) од 6. децембра 2006. године која предвиђа заједничку шему наплате за услуге у ваздушној пловидби и Уредба Комисије од 16. децембра 2010. године;

¹⁵ „Сл.лист Србије и Црне Горе – међународни уговори“ бр. 4/2005

¹⁶ Службени гласник РС", број 98/2011,71/2013 и 16/2015

- Начелима за утврђивање трошковне основе за рутне накнаде и обрачунавање висине јединице рутне накнаде из новембра 2013. године EUROCONTROL -а (Централна канцеларија за рутне накнаде);
- Протоколом о методологији за утврђивање трошковне основе Србија-Црна Гора-КФОР и обрачун висине јединице рутне накнаде од 21. маја 2014. године – који је закључен између Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе, Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и у име Међународних безбедносних снага на Косову (КФОР), „HungaroControl Hungarian Air Navigation Services Pte. Ltd“, Мађарска.

Ратификованим Мултилатералним споразумом о рутним накнадама Република Србија је прихватила заједничку политику у вези са накнадама за коришћење рутних услуга и средстава у ваздушном саобраћају, у ваздушном простору Области информисања у лету која је под њеном надлежношћу. Сходно томе, прихваћен је заједнички систем за одређивање и наплату рутних накнада и коришћење услуга (EUROCONTROL) у те сврхе.

Рутне накнаде се одређују према заједничкој формули која узима у обзир трошкове држава уговорница настале коришћењем рутних услуга, опреме и уређаја ваздушне пловидбе и функционисањем система, као и трошкове EUROCONTROL-а настале функционисањем тог система.

Накнаде обрачунава, фактурише и наплаћује EUROCONTROL за чланице које су укључене у заједнички систем Европске организације за безбедност ваздушног саобраћаја (Централни биро за наплату рутних накнада - CRCO).

Сходно важећим правилима, EUROCONTROL одређује висину рутних накнада за сваки лет, што представља јединствено потраживање EUROCONTROL-а које се плаћа у његовом седишту. Надлежни органи држава уговорница сарађују са EUROCONTROL – ом на одређивању и убирању рутних накнада.

Уколико дужник не плати накнаду, могу се предузети мере за принудну наплату. Поступак принудне наплате дуга одређује EUROCONTROL или на захтев EUROCONTROL-а и нека држава уговорница.

Ако проширени Одбор на основу једногласне одлуке одустане од потраживања накнада, државе уговорнице могу предузети кораке које сматрају адекватним. У том случају, одредбе Мултилатералног споразума које се односе на потраживање, односно на признавање и извршење одлука, престају да се примењују.

Укупна наплаћена средства за зону наплате рутних накнада Србија –Црна Гора-КФОР, у складу са Протоколом о инструкцијама за исплату рутних накнада за 2016. годину, од 25. јануара 2016. године уплаћују се на рачуне: Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе, Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и у име Међународних безбедносних снага на Косову (КФОР), „HungaroControl Hungarian Air Navigation Services“, Будимпешта, Мађарска.

Наведеним Протоколом је уговорена расподела прихода из 2016. године између уговорних страна, тако да ће од укупно наплаћених средстава, Централни биро за наплату рутних накнада Евроконтрола (CRCO) дозначити Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије 6,3433%, а Контроли летења Србије и Црне Горе

81,5069%, (SMATSA 76,8763% увећано за износ доприноса Републике Србије у буџет Евроконтрола у износу од 4,6306%).

Рутне накнаде

Рутна накнада за одређени лет мора да буде једнака производу јединице накнаде утврђене за ту зону наплате рутних накнада и броја јединица рутних услуга које одговарају том лету. Број јединица рутних услуга за одређени лет се добија множењем фактора раздаљине и фактора масе предметног ваздухоплова (детаљније објашњено у Правилнику).

Јединична цена рутне накнаде се утврђују унапред за сваку зону наплате на годишњем нивоу и обрачунава се тако што се планирани трошкови услуга у ваздушној пловидби поделе са планираним бројем наплативих јединица рутних услуга за релевантну годину.

Планирани трошкови морају да укључе и салдо који произлази из позитивног или негативног преноса из претходних година.

Утврђена висина јединице рутне накнаде за обрачун услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору Републике Србије која је у примени од 1. јануара 2016. године износи 37,88 EUR. Извод из одлуке проширене комисије Eurocontrol, објављен је у Службеном гласнику¹⁷.

Начелима за утврђивање основне цене за рутне накнаде и обрачунавање тарифе донетим од стране CRCO-Eurocontrol у новембру 2013. године регулисано је између осталог:

- Рутне накнаде ће бити обрачунате на основу процењених трошкова за ту годину. Механизам прилагођавања ће бити примењен, како би се осигурало да само стварни трошкови услуга буду на крају надокнађени (1.3.1.);
- Механизам прилагођавања (3.2.2.) разлика између прихода и зарада и трошкова, преноси се и укључује у основицу цене за годину „н“ или за период од највише шест година и укључује у одговарајуће основице цене;
- Државе уговорнице ће доставити потребне информације о својим наплативим механизмима наведеним у анексима 2 и 3 и организоваће транспарентну консултативну расправу на којој ће се презентовати те информације у присуству заинтересованих пружалаца услуга ваздушне пловидбе; (1.5.1).

Преглед трошкова обухвата трошкове зарада, накнада зарада и других личних примања, оперативне трошкове, трошкове амортизације, трошкове капитала, и друге сличне трошкове који су резултат пружања услуга у ваздушној пловидби.

Утврђивање висине јединице рутне накнаде за 2016. годину

Висина јединице рутне накнаде за 2016. годину се утврђује на основу прогнозе рутних трошкова за 2016. годину у зони наплате „Србија-Црна Гора – КФОР“ и износа пренесених из претходних година у 2016. годину за сваког учесника посебно у зони наплате „Србија-Црна Гора-КФОР“.

Одредбама члана 4. Протокола о методологији за утврђивање трошковне основе „Србија-Црна Гора-КФОР“ и обрачуна висине јединице рутне накнаде регулисано је механизам прилагођавања тако што ће потплаћеност или претплаћеност, настала као резултат разлике између прихода и трошкова на годишњем нивоу, бити пренета у

---

¹⁷ „Сл.гласник РС бр.3/16

трошковну основу за годину „n+2“ или распоређена на период од пет година и укључена у одговоарајућу трошковну основу.

Приходи од рутних накнада (корекције из претходног периода)

Приходи од корекција прихода од рутних накнада из претходног периода исказани у износу од 11.557 хиљада динара су резултат укидања пасивних временских разграничења која су формирана у претходним годинама, приликом утврђивања јединичне цене (висине јединице) рутне накнаде за 2016. годину.

6.2.2.2. Приходи од путничких и робних накнада

У пословним књигама су исказани приходи од путничких и робних накнада у укупном износу од 327.824 хиљаде динара, од чега се на приходе од путничких накнада односи износ од 300.234 хиљаде динара, а на приходе од робних накнада износ од 27.590 хиљада динара.

Путничке и робне накнаде се фактуришу и наплаћују у складу са одредбама члана 241. став. тачка 4. Закона о ваздушном саобраћају, којим је регулисано да Директорат обезбеђује средства за обављање послова из свог делокруга од накнада које за унапређење ваздушног саобраћаја плаћају корисници ваздухоплова по тони превезене поште и робе у одласку, посредством оператора аеродрома.

У вези са наведеним, Управни одбор је 21. децембра 2010. године донео Правилник о висини накнада које се плаћају Директорату цивилног ваздухопловства¹⁸ на који је дата сагласност Владе Решењем од 24. фебруара 2011. године. Одредбама члана 36.-38. Правилника регулисано је да накнаде које се посредством оператора аеродрома, за унапређење ваздушног саобраћаја, плаћају Директорату јесу накнада коју плаћају путници у јавном авио-превозу у одласку (0,98 евра) и накнада коју плаћају корисници ваздухоплова по тони превезене поште и робе у авио-превозу у одласку (0,2 евра по килограму).

На основу наведеног Правилника, Управни одбор је донео Упутство о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја¹⁹ којим је ближе одређен начин обрачуна и плаћања накнада за унапређење ваздушног саобраћаја које се, посредством оператора аеродрома, плаћају Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Наведеним Упутством су уређена изузећа од плаћања и то:

- путничке накнаде се не наплаћују за транзитне путнике, путнике са картама које се издају без накнаде (ИД 00) и децу до две године;
- робне накнаде се не наплаћују за транзитну пошту/робу и за пошту/робу ослобођену од плаћања услуга превоза.

У тачки 4. Упутства које се односи на извештаје о превезеној пошти/робу у авио - превозу у одласку, наведено је да Оператор аеродрома доставља извештаје који садрже приказ превезене поште/робе у одласку, по категоријама:

- пошта/роба са почетним полазиштем са тог аеродрома,
- пошта /роба у трансферу преко тог аеродрома,
- пошта/роба у транзиту преко тог аеродрома,

¹⁸ „Службени гласник РС, број 13/11

¹⁹ Сл. гласник РС“, број 17/11

- пошта/роба ослобођена од плаћања услуга превоза.

У тачки 6. Упутства је наведено да се наведени извештаји достављају Директорату дневно електронским путем и да исти представљају основ за израду месечног извештаја.

Директорат је Инструкцијама за путничку и робну накнаду од 9. септембра 2013. године ближе уредио садржај и изглед образаца о броју путника у јавном авио-превозу у одласку и извештај о превезеној количини поште/робе у авио превозу у одласку, процедуру попуњавања и достављања извештаја, као и процес обрачуна и плаћања накнада.

У прилогу 2. Инструкција се налази образац дневног извештаја о превезеној пошти и роби у јавном авио-превозу у одласку којим су прописане следеће колоне: редни број, број лета, количина превезен поште/робе у авио превозу у одласку. Наведени образац не садржи податке о пошти /роба у трансферу преко тог аеродрома, у транзиту преко тог аеродрома, као ни количину поште/робе ослобођена од плаћања услуга превоза.

У прилогу 5. и 6. Инструкције се налазе месечни извештаји о превезеној пошти и роби који садрже податке о пошти /роби у трансферу преко тог аеродрома, у транзиту преко тог аеродрома, као и количину поште/робе ослобођена од плаћања услуга превоза.

У тачки 2.1.1. Инструкција је наведено да Оператори аеродрома дневно достављају Директорату електронским путем податке о превезеним путницима, на утврђеним обрасцима. Дневни извештаји представљају основ за израду месечних извештаја. Уколико се установи неусаглашеност између података из дневног и месечног извештаја, неопходно је извршити усаглашавање података са оператором аеродрома, а пре издавања рачуна.

Дневни извештаји аеродрома не садрже податке о транзитној пошти/роби, као и пошти /роби која је ослобођена плаћања услуга превоза (Прилог 2. Инструкције) и није усаглашен са месечним извештајем (прилог 5. и 6. Инструкције), иако је у тачки 6. Упутства наведено да дневни извештаји представљају основ за израду месечног извештаја.

Упутство о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја и Инструкција за путничку и робну накнаду нису међусобно усаглашени по основу садржине образаца дневних и месечних извештаја за робне накнаде.

Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја, није уређен поступак, начин, овлашћења и одговорности приликом ослобађања од плаћања путничких и робних накнада.

Налаз:

Дневни извештаји аеродрома о количини превезене поште/робе, прописани од стране Директората, не садрже податке о пошти/роби, која је ослобођена од плаћања робних накнада, нити су Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја уређени начин, активности, овлашћења и одговорности у поступку ослобађања од плаћања накнада за унапређење ваздушног саобраћаја.

Препорука број 11:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да Упутством о начину обрачуна и плаћању накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја

уреди начин, активности, овлашћења и одговорности у поступку ослобађања од плаћања ових накнада.

РИЗИК

Пропуштањем Директората да интерним актима уреди поступак, овлашћења и одговорности од ослобађања од плаћања накнаде за унапређење ваздушног саобраћаја, постоји ризик од неоснованог умањења прихода од робних накнада.

6.2.2.3. Приходи од терминалних накнада

Укупни приходи од терминалних накнада у износу од 77.512 хиљада динара исказани су у 2016. години на основу:

- Одлуке о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада²⁰ донете од стране Управног одбора Директората;
- Споразума о исплати потраживања Директорату по основу терминалних накнада од 23. маја 2016. године, који је закључен са Контролом летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд и припадајућим анексима;
- Кварталних извештаја Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд – саставни део анекса Споразума о исплати потраживања Директората по основу терминалних накнада за 2016. годину.

Наведеном Одлуком су дефинисане међусобне обавезе Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада, а које наплаћује Агенција сходно Одлуци о висини накнада за коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења²¹.

Одлуком о дефинисању међусобних обавеза је утврђена висина потраживања Директората од Агенције у износу од 10% од износа фактурисаних терминалних накнада за летове на аеродромима: Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве, а на име извршења регулаторних и надзорних послова Директората.

Тачком 2. ове Одлуке регулисано је да Агенција врши плаћање терминалних накнада Директорату у складу са кварталним извештајима о наплати терминалних накнада.

Агенција је у обавези да Директорату достави најкасније 10. марта текуће године извештај о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама за претходну годину за летове на горе наведеним аеродромима (тачка 4. Одлуке).

Тачком 5. одлуке регулисано је да ће Агенција и Директорат у року од седам дана након усвајања финансијског плана за текућу годину, приступити сачињавању Споразума о исплати потраживања Директората по основу терминалних накнада за предметну годину.

Предмет наведеног Споразума о исплати потраживања је утврђивање висине процењених потраживања по основу терминалних накнада у складу са Одлуком о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе

²⁰ Сл.гласник РС, број 32/11

²¹ „Сл. гласник РС, број 91/06 и 45/07

„SMATSA“ д.о.о. и Директората Цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада.

У складу са споразумом, SMATSA ће достављати кварталне извештаје о наплаћеним накнадама током претдметног квартала.

Анексима овог споразума је вршено прецизирање кварталних износа о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама, а Директорат је на основу истих евидентирао приходе од терминалних накнада и то:

Табела број 8.

Преглед прихода од терминалних накнада

2016. година	у хиљадама динара
1. квартал	13.829
2. квартал	20.042
3. квартал	26.743
4. квартал	16.898
Укупно :	77.512

У поступку ревизије нису презентовани извештаји Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. који садрже фактурисане и наплаћене износе по дужницима за летове на аеродромима Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама евидентирао приходе по основу учешћа у расподели заједничких прихода од терминалних накнада у износу од 77.512 хиљада динара, на основу Споразума о исплати потраживања, без извештаја о фактурисаним и наплаћеним терминалним накнадама, супротно Одлуци о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада.

6.2.2.4. Приходи од накнада (такси) за пружене услуге

Приходи од накнада (такси) исказани у износу од 28.669 хиљада динара односе се на пружене услуге у вези са издавањем јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају, које су наплаћене у периоду од 1. јануара до 30. јуна 2016. године у складу са:

- Правилником о висини накнада које се плаћају Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије²² који је био на снази до марта 2016. године и
- Тарифом такси²³ од 3. марта 2016. године, на коју је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем²⁴.

²² Сл. гласник РС бр. 13/11

²³ „Сл.гласник“ РС“ 28/2016 и 54/2016 испр.

²⁴ Сл. гласнику РС бр.22/16.

Приходи по основу ових услуга за период од јула 2016. године до децембра 2016. године су исказани на рачуну прихода од продаје производа и услуга. (Веза: Напомена број 6.2.1.)

Табела број 9.

Приходи од пружених услуга

Рачун	Приходи од пружених услуга	31.12.2016	31.12.2015
659210	Одељења саобраћајне делатности (ОПС)	2.406	4.606
659220	Центри за обуку поср.безб.и об	876	2.340
659230	Одељење пловидбености	3.989	5.939
659240	Одељење аеродрома	4.238	6.517
659250	Обуке и лиценцирање ваздухопловног особља	9.034	16.105
659251	Оделења ваздухопловног особља	1.885	596
659252	Оделење за обуку и лиценцирање (.КЛ)	1.919	4.509
659253	Одсек за ваздухопловне дозволе и архиву	4.322	8.870
Укупно:		28.669	49.482

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је исказао друге пословне приходе за извршене услуге у укупном износу од 28.669 хиљада динара, на основу уплата (извода банака), а није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у пословним књигама и финансијским извештајима исказао друге пословне приходе на основу примљених уплата за пружене услуге издавања јавних исправа, провера и других послова из Закона о ваздушном саобраћају у износу од 28.669 хиљада динара, а није исказао потраживања на основу рачуноводствених исправа из којих се може сазнати основ, врста и садржај пословне промене и није спровео интерне контролне поступке, што није у складу са одредбама члана 12. и 13. Закона о рачуноводству и одредбама члана 5. и 30. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

6.2.3. Трошкови материјала (група рачуна 51 осим 513)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Трошкови материјала</i>		
Утрошак материјала за текуће и инвестиционо одржавање основних средстава	4.422	1.245
Утрошени канцеларијски материјал	4.361	2.885
Утрошени остали материјал (режијски)	5.358	1.161
Утрошени остали режијски материјал за чишћење просторија	1.364	919
Остали трошкови	<u>129</u>	<u>1.215</u>

Свега:

15.634

7.425

Од укупно исказаних трошкова осталог материјала у износу од 5.358 хиљада динара, део од 516 хиљада динара се односи на канцеларијски материјал по фактурама добављача „Laser print” д.о.о. Нови Београд и „Big Blue Group” д.о.о. Београд, део од 143 хиљаде динара се односи на фактуре добављача „Wawasan“ д.о.о. Београд за утрошени материјал одржавања радног простора и др.

Трошкови материјала за текуће и инвестиционо одржавање основних средстава исказани у износу од 4.422 хиљаде динара се односе на набавку противпожарне централе и постављање јављача пожара у износу од 2.542 хиљаде динара од добављача „Videl“ д.о.о., Београд, на набавку пвц и алуминијумске столарије од добављача „Grasing“, Београд у износу од 1.136 хиљада динара и др.

6.2.4. Трошкови горива и енергије (група рачуна 513)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Трошкови горива и енергије</i>		
Утрошени нафтини деривати (горива и мазива)	1.275	1.196
Трошкови грејања	3.985	2.349
Трошкови електричне енергије	<u>2.678</u>	<u>3.037</u>
Свега	7.938	6.582

6.2.5. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 52)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи</i>	588.527	540.703
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	459.787	421.861
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	79.267	71.736
Трошкови накнада по уговору о делу	10.154	8.035
Трошкови накнада по ауторским уговорима	100	72
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	4.297	2.966
Трошкови накнада по основу уговора о допунском раду	1.653	1.782
Трошкови накнада члановима управног одбора	4.289	3.271
Остали лични расходи и накнаде	28.980	30.980

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи исказани у износу од 588.527 хиљада динара односе се на трошкове зарада и накнада зарада (брutto) у износу од 459.787 хиљада динара, трошкове пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада који се обрачунавају на терет послодавца у износу од 79.267 хиљада динара, трошкове накнада по уговорима о делу, ауторским уговорима, привременим и повременим пословима и накнаде физичким лицима по основу осталих уговора у износу од 16.204 хиљада динара, накнаде и путне трошкове члановима управног одбора у износу од 4.289 хиљада динара и остали лични расходе у износу од 28.980 хиљада динара.

Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи се обрачунавају и исплаћују у складу са Законом о раду, Правилником о раду, Правилником о унутрашњем уређењу организацији и систематизацији радних места и појединачним уговорима о раду.

Одредбама члана 2. став 5. Закона о привременом смањењу плата, односно зарада, нето накнада и других примања у државној администрацији и јавном сектору²⁵, регулисано је да се исти не примењује на кориснике јавних средстава који су основани међународним уговором, као и на кориснике јавних средстава којима се плате и друга стална примања утврђују у складу са међународним уговором. Сходно наведеном, Директорат није примењивао одредбе наведеног закона приликом исплата зарада.

Осим наведеног, Директорат не примењује Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору²⁶ у складу са одлуком Владе од 20. новембра 2012. године²⁷ којом је одређено да се запослени у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије, као организацији у чијој је надлежности безбедност цивилног ваздухопловства сматрају ваздухопловним особљем чији послови непосредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја у смислу члана 1. став 5. Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору. Одредбама члана 1. став 5. Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору²⁸ регулисано је да се исти не односи на ваздухопловно особље чији послови непосредно утичу на безбедност ваздушног саобраћаја и стручњак информационих технологија.

Према одредбама члана 2. став 3. Закона о привременом утврђивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава²⁹ исти се не примењује на кориснике јавних средстава који су основани међународним уговором, као ни на кориснике јавних средстава у којима се плате и друга стална примања утврђују у складу са међународним уговором.

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи су остварени у већем износу од 5.967 хиљада динара, од планираних Финансијским планом за 2016. годину, на који је сагласност дала Влада Републике Србије дана 23. јануара 2016. године, а којим су планирана средства за наведене сврхе у 2016. години, у износу од 582.560 хиљаде динара.

Укупан број запослених на дан 31. децембар 2016. године је 151, а просечан број запослених у 2016. години је 149,92.

Просечна месечна зарада по запосленом (брutto) у Директорату у 2016. години износи 255.574 динара. Просечна месечна нето зарада по запосленом износи 182.063 динара.

Зараде кључног руководства Директората цивилног ваздухопловства у 2016. години износе:

Радно место	Број лица	Бруто зарада	Нето зарада	Просечна месечна нето зарада
		у 000 динара		
Директор	1	6.484	5.094	424.523

²⁵ „Сл. Гласник РС“, број 31/09

²⁶ „Сл. Гласник РС“, број 93/12

²⁷ Закључак Владе 05 Број: 343-8176/2012. година од 20. новембра 2012. године

²⁸ Закон о утврђивању максималне зараде у јавном сектору („Сл. Гласник РС“, број 93/12) од 28. септембра 2012. године

²⁹ Закона о привременом утврђивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Сл. Гласник РС“, број 116/14)

Помоћник директора	5	26.786	20.292	338.153
--------------------	---	--------	--------	---------

Накнада трошкова исхране у току рада

Чланом 80. Правилника о раду, прописано је да запослени има право на накнаду трошкова исхране у току рада у висини од 450 динара дневно за дане проведене на раду.

Регрес

Одлуком директора од 26. јануара 2016. године одобрена је исплата регреса за 2016. годину свим запосленима у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије који имају више од шест месеци непрекидног рада у износу од 141.526,00 динара (нето по запосленом), односно 15.219,40 динара месечно.

Накнада за годишњи одмор

Одлуком директора од 29. новембра 2016. године одобрена је исплата коригованог износа дела накнаде за годишњи одмор у 2016. години у износу од 4.187 хиљада динара (нето) за 144 запослена лица. Осим наведеног, одлучено је да се износ коригованог дела накнаде за годишњи одмор исплати до планиране висине зарада за 2016. годину у износу од 1.256 хиљада динара, а остатак средстава у износу од 2.931 хиљада динара у 2017. години, по добијању сагласности Владе Републике Србије на финансијски план.

У одлуци је наведено да је корекција извршена због софтверске грешке у апликацији за израчунавање зарада, која је настала приликом увођења нове верзије софтвера, где апликација у делу накнаде зарада није узела у обзир износ позиције топли оброк и регрес и није обавестила оператора посла о елементима који су коришћени за обрачун.

Одлуком о измени одлуке од 4. јануара 2017. године одобрена је исплата коригованог дела накнаде за 146 запослених у износу од 6.387 хиљада динара.

Уговори о делу

Трошкови накнада по уговорима о делу износе 10.154 хиљада динара од чега износ од 3.913 хиљаде динара односе се на ангажовање овлашћених ауторизованих испитивача од стране Директората (наручиоца посла) ради провере редовне/ванредне стручне оспособљености ваздухопловног особља на ваздухоплову или уређају за симулирано летење.

Накнаде члановима Управног одбора

Од укупних трошкова накнада члановима Управног одбора у износу од 4.289 хиљада динара, на накнаде за рад пет чланова управног односи износ од 4.189 хиљада динара, а преостали износ од 100 хиљада динара на њихова службена путовања.

Укупан износ нето накнада за чланова Управног одбора (пет) износи 2.647.440 динара, тако да просечан нето износ накнаде за рад по члану Управног на годишњем нивоу износи 529.488 динара.

Остали лични расходи и накнаде трошкова у укупном износу од 28.980 хиљада динара се односе на остала примања и накнаду трошкова запослених утврђених Правилником о раду, према следећој структури:

Остали лични расходи и накнаде трошкова

у 000 динара

Врста накнаде	Износ
Отпремнина код одласка у старосну пензију (3 запослена)	412
Јубиларне награде (13 запослених)	875
Помоћ у случају смрти члана уже породице запосленог	35
Накнада трошкова запосленима за превоз на посао	4.439
Накнада трошкова на службеном путовању у земљи и иностранству (дневнице, превоз, смештај и остало)	22.374
Накнада трошкова запослених за коришћење сопствених возила у службене сврхе	17
Давање пакетића деци запосленима за Нову годину и Божић	828
Укупно:	28.980

Радни учинак

Правилником о раду Директората од 31. јануара 2015. године, зарада за обављени рад и време наведено на раду састоји се од: основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде.

Одредбама члана 68. Правилника о раду регулисано је да се део зараде по основу радног учинка утврђује оценом резултата рада, на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама.

Правилником је регулисано да одређивање критеријума и мерила за утврђивање радног учинка запослених у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије врши директор посебном одлуком или упутством донетим на основу закона и овог правилника. Оцену резултата за запосленог утврђује директор организационе целине, на предлог непосредног руководиоца. Оцену резултата рада за запосленог утврђује директор организационе целине на предлог непосредног руководиоца. Оцену резултата рада за руководиоце утврђује директор.

Упутством директора о критеријумима и мерилима за утврђивање радног учинка запослених од 1. децембра 2016. године које се односи на оцењивање запослених, регулисано је да директор доноси одлуке о поступку оцењивања и решења којим се запосленима одређује годишња оцена. У тачки 5.9.1. Упутства наведено је да се зарада запосленог може повећати до 20%, ако је оцењен годишњом оценом „нарочито се истиче или „истиче се“. одсек за људске ресурсе подноси предлог директору Директората за повећање зараде запосленог најкасније до 1. марта.

Ревизијом је утврђено да је Директорат исплатио део зараде по основу радног учинка запосленима у укупном износу од 982 хиљаде динара, без одлуке директора и оцене резултата рада извршена на основу квалитета и обим обављеног посла.

Налаз:

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је у 2016. години исплатио део зараде по основу радног учинка у укупном износу од 982 хиљаде динара, без одлуке директора и оцене резултата рада извршене на основу квалитета и обима обављеног посла, супротно одредбама члана 68. Правилника о раду.

Препорука број 12:

Препоручује се Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије да исплату дела зараде по основу радног учинка врши на основу одлуке директора и оцене резултата рада према квалитету и обима обављеног посла.

6.2.6. Трошкови производних услуга (група рачуна 53)

	<u>31.12.2016.</u>	у 000 динара <u>31.12.2015.</u>
<i>Трошкови производних услуга</i>		
Трошкови транспортних услуга	5.916	5.252
Трошкови услуга одржавања	13.466	12.113
Трошкови закупунина	-	35.437
Трошкови развоја	4.140	840
Трошкови осталих услуга	<u>1.185</u>	<u>228</u>
Свега:	24.707	53.870

Трошкове транспортних услуга у износу од 5.916 хиљада динара чине трошкови ПТТ услуга у износу од 5.453 хиљаде динара, трошкови превоза у укупном износу од 463 хиљаде динара и др.

Трошкови услуга одржавања основних средстава у износу од 13.466 хиљада динара се односе на следеће трошкове:

Табела број 11.

Структура трошкова услуга одржавања основних средстава

Р.бр.	Опис	Добављач	Износ у 000 дин
1.	Израда хидроизолације дворишног простора, замена плоча и светларника	„Laser-lux“ д.о.о., Београд	3.474
2.	Набавка и уградња ЛЕД расвете за пословни простор	„Пословни објекти“ а.д., Београд	1.439
3.	Сервис и одржавање аутомобила	„Ауто центар Стојановић“ д.о.о., Београд	1.301
4.	Системска подршка и одржавање целокупног серверског и disk storage система	„Информатика“ а.д., Београд	1.220
5.	Израда генералне пројектне документације инвестиционо текуће одржавање пословног простора	„Глобал код“ д.о.о., Београд	1.190
6.	Испитивање резервоара за гориво	„SGS Beograd“ д.о.о., Београд	588
7.	Услуга информатичке подршке-имплементација MS платформе	„Информатика“ а.д., Београд	605
8.	Одржавање клима ормана и ПП система у систем сали	„ЕНЕЛ ПС“ д.о.о., Београд	515
9.	Остало		3.134
Укупно:			13.466

Износ од 3.134 хиљада динара се односи на трошкове одржавања сервера, база, одржавања лифта, клима уређаја, молерско фарбарске радове и друге трошкове.

Трошкови развоја у износу од 4.140 хиљада динара односе се на следеће трошкове:

Структура трошкова развоја

Р.бр.	Опис	Добављач	Износ у 000 дин
1.	Израда документа „Унапређење сигурности информационог система Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије“	Електротехнички факултет Универзитета у Београду	3.168
2.	Израда техничке документације Климатизације-Термотехничких инсталација пословног објекта	„Flow plus“ д.о.о., Београд	582
3.	Израда идејног пројекта реконструкције лифта и тендера	„El Copic“ д.о.о., Београд	390
Укупно:			4.140

Трошкови осталих услуга у износу од 1.185 хиљада динара односе се на трошкове комуналних услуга у износу од 604 хиљаде динара, трошкове израде Акта о процени ризика на радном месту и радној околини. као и обуке запослених у износу од 497 хиљада динара, а преостали износ се односи на трошкове дезинсекције и дератизације.

6.2.7. Трошкови амортизације (рачун 540)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Трошкови амортизације		
Трошкови амортизације	<u>32.417</u>	<u>32.417</u>
Свега:	32.417	32.417

Трошкови амортизације исказани у износу од 32.417 хиљада динара односе се на обрачунату амортизацију нематеријалне имовине у износу од 5.406 хиљада динара, грађевинских објеката у износу од 14.869 хиљада динара и опреме у износу од 12.141 хиљада динара, за 2016. годину.

6.2.8. Трошкови дугорочних резервисања (рачун 541 до 549)

Трошкови дугорочних резервисања исказани у износу од 13.428 хиљада динара чине трошкове резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију у износу од 1.379 хиљада динара и трошкови резервисања за судске спорове у износу од 12.049 хиљада. (Веза: Напомена број 6.1.7.)

6.2.9. Нематеријални трошкови (група рачуна 55)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Нематеријални трошкови		
Трошкови непроизводних услуга	110.633	123.069
Трошкови репрезентације	3.193	2.147
Трошкови премија осигурања	10.397	1.120
Трошкови платног промета	984	945
Трошкови чланарина	3.525	3.738
Трошкови пореза	4.882	2.877
Остали нематеријални трошкови	<u>2.895</u>	<u>2.564</u>
Свега:	136.509	136.460

Трошкови непроизводних услуга исказани у износу од 110.633 хиљаде динара односе се на следеће врсте трошкова:

Табела број 13.

Структура трошкова непроизводних услуга

Р.бр.	Врста трошка	Износ у 000 динара
1.	Трошкови услуга осталих друштвених делатности	78.294
2.	Трошкови стручног образовања запослених	14.140
3.	Услуге чишћења просторија	3.630
4.	Трошкови здравствених услуга	1.787
5.	Трошкови адвокатских услуга	900
6.	Трошкови јавног бележника, вештачења, ревизије	663
7.	Софтвер лиценце и сл. накнаде за својине које нису немат.улагања	1.011
9.	Остале непроизводне услуге	10.208
Укупно:		110.633

Трошкови услуга осталих друштвених делатности исказани у износу од 78.294 хиљаде динара односе се на следеће:

- Услуге трагања и спасавања у износу од 45.128 хиљада динара по Адендуму 3 Споразума о сарадњи између Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Министарства унутрашњих послова Републике Србије (12. јул 2007. године) од 1. јуна 2016. године којим су прецизиране финансијске обавезе које произилазе из ангажовања учесника у систему трагања и спасавања за 2016. годину;
- Услуге трагања и спасавања у износу од 31.000 хиљада динара по рачуну од 1. новембра 2016. године издатом од стране Команде ратног ваздухопловства и ПВО, а по Адендуму 1 Споразума о пружању услуга трагања за ваздухопловом и спасавању лица у цивилном ваздухопловству од 27. септембра 2016. године, закљученим између Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије и Министарства одбране Републике Србије 24. октобра 2016. године;
- Трошкове ангажовања Клиничког центра Србије у износу од 2.166 хиљада динара за новембар и децембар 2016. године по Адендуму 2 Споразума о ангажовању потенцијала КЦС и пружању медицинских услуга за потребе трагања и спасавања у цивилном ваздухопловству (30. октобар 2015. године) од 23. децембра 2016. године којим су регулисана финансијска права и обавезе између Директората цивилног ваздухопловства и Клиничког центра Србије, а у вези са пружањем медицинских услуга Клиничког центра Србије у оквиру система трагања и спасавања у цивилном ваздухопловству.

Трошкови стручног образовања запослених исказани су у износу од 14.140 хиљада динара, и односе се на следеће:

Табела број 14.

Структура трошкова стручног образовања

Р.бр.	Опис	Износ у 000 динара
1.	ЈАА ТО, Хофдорп, Холандија – обуке запослених у ДЦВ	6.958
2.	„AIR PINK“ д.о.о., Београд - обуке за овлашћење МЕР и IR/МЕ и продужење важења овлашћења за летење на типу авиона	2.979
3.	„Prince aviation“ д.о.о., Београд - провера стручности ради продужења важења овлашћења за летење на типу авиона C525	591
4.	GTI Aviation training, Лондон, Велика Британија - обука за две	545

	особе „Advanced Airport Operations Management“ у периоду 20-24.06.2016. године	
5.	JUQS д.о.о., Београд – Сертификациона провера система менаџмента квалитета	364
6.	„ITS - Integrated Team Solutions Limited“, Бристол, Велика Британија - „In house“ обука за 6 запослених „CRM Instructor Line and Simulator and CRM Assessment Skills Training Courses“ у периоду 18.-19.02.2016. године	332
7.	Остале обуке	2.371
Укупно:		14.140

Од укупног износа трошкова - *котизације за обуке* које организује ЈАА ТО, Хофдорп, Холандија, део од 3.794 хиљада динара се односе на следеће:

- 1.568 хиљада динара - „In house“ обука за 12 запослених - *EASA NCC (noncommercial air operations with complex motorpowered aircraft)* у периоду 29.2.2016.-1.3.2016. године;
- 889 хиљада динара - „In house“ обука за 12 запослених - *Dangerous Goods Training Course for CAA Staff and Airport Authorities* у периоду 21.3.2016.-25.3.2016. године;
- 579 хиљада динара - обука за два запослена - *Maintenance Programme (Large Aircraft) Training Course* у периоду 09.01.2017.-13.01.2017. године;
- 579 хиљада динара - обука за два запослена - *Maintenance Programme (Large Aircraft) Training Course* у периоду 24.10.2016.-28.10.2016. године;
- 159 хиљада динара - обука за једног запосленог - *EASA Air Operations – Commercial Air Transport for Aeroplanes* у периоду 25.09.2016.-28.09.2016. године;
- 119 хиљада динара - обука за једног запосленог - *European Flight Time Limitations: (EC REG 83/2014 - 'Subpart FTL')* у периоду 01.12.2016.- 02.12.2016. године и др.

Трошкови обуке у износу од 2.979 хиљада динара су исказани по рачунима „AIR PINK“ д.о.о., Београд за следеће:

- обука за стицање сертификата инструктора за летење на типу авиона C500/550/560 за једног кандидата у износу од 1.008 хиљада динара без ПДВ-а, односно 1.210 хиљада динара са ПДВ-ом;
- обука за продужење овлашћења (OPC-Operator proficiency check) за летење на типу авиона C500/550/560 за једног кандидата у износу од 492 хиљаде динара, без ПДВ-а;
- обука за продужење овлашћења (LPC- Licence proficiency check) за летење на типу авиона C500/550/560 за једног кандидата у износу од 492 хиљаде динара без ПДВ-а,
- обука за продужење овлашћења за летење на типу авиона C525 за једног кандидата у износу од 491.508,00 динара без ПДВ-а, односно 589 хиљада динара са ПДВ-ом.

Трошкови услуга-чишћења просторија у износу од 3.630 хиљада динара су исказани по рачунима добављача „Морех“ д.о.о., Београд у износу од 586 хиљада динара за период 1. јануар – 5. март 2016. године и добављача „Wawasan“ д.о.о., Београд у износу од 3.044 хиљаде динара за период 7. март – 31. децембар 2016. године.

Трошкови осталих непроизводних услуга у износу од 10.208 хиљада динара се односе на следеће трошкове:

Структура трошкова осталих непроизводних услуга

			у 000 динара
Р.бр.	Опис	Добављач	Износ
1.	Услуге обезбеђења и референта ПП заштите	Добергард д.о.о., Београд и „G4S Secure Solutions“ д.о.о., Београд	3.028
2.	Изнајмљивање паркинга	„Keystone Park“ д.о.о., Београд	2.064
3.	Одржавање софтвера за финансије и рачуноводство	„Bit Impeks“ д.о.о., Београд	873
4.	Функционална анализа ДЦВ	Институт за истраживања и пројектовања у привреди д.о.о., Београд	707
5.	Израда пројектне документације - идејно решење уређења унутрашњег дворишта	„Studio Architonic“ д.о.о., Београд	596
6.	Израда интернет презентације	„Dubes“ д.о.о., Београд	480
7.	Прес клипинг	„Ninamedia kliping“ д.о.о., Нови Сад	215
8.	Остало		2.245
Укупно:			10.208

Износ од 2.245 хиљада динара се односи на трошкове стручног надзора над извођењем радова, продукције, снимања, монтаже фото и видео материјала, трошкове интернета, огласа и друге трошкове.

Трошкови здравствених услуга у износу од 1.787 хиљада динара односе се на трошкове лекарских прегледа запослених, од чега се највећи део у износу од 1.335 хиљада динара односи на трошкове лекарског прегледа за 71 запосленог по Уговору за набавку услуге – лекарски прегледи за запослене од 8. децембра 2016. године и рачуну добављача Завод за здравствену заштиту радника „Медицински систем – МСБ“ Београд.

Трошкови репрезентације у износу од 3.193 хиљаде динара односе се на трошкове угоститељских услуга од 1.414 хиљада динара, трошкове репрезентације у износу од 1.235 хиљада динара, трошкове за поклоне од 318 хиљада динара и друге трошкове.

Трошкове премија осигурања у износу од 10.397 хиљада динара се односе на премије по рачуну Акционарског друштва за управљање добровољним пензијским фондом „Generali“, Београд у износу од 9.021 хиљада динара за добровољно пензијско осигурање, осигурање запослених од последица несрећног случаја код „Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 538 хиљада динара и др.

Од укупно исказаних *трошкова чланарина* у износу од 3.525 хиљада динара, део од 3.510 хиљада динара се односи на трошкове годишње чланарине за 2016. годину у International Cospas-Sarsat Programme (Међународни сателитски систем за трагање и спасавање).

Трошкове пореза у износу од 4.882 хиљаде динара чине трошкови пореза на имовину у износу од 3.309 хиљада динара, трошкови настали по основу извршења обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у износу од 1.482 хиљаде динара и трошкови локалних комуналних такси у износу од 91 хиљада динара.

Остали нематеријални трошкови у износу од 2.895 хиљада динара чине трошкови претплате на часописе и стручне публикације у износу од 1.625 хиљада динара, таксе у износу од 625 хиљада динара, огласи у штампи у износу од 301 хиљада динара и др.

6.2.10. Финансијски приходи (група рачуна 66)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Финансијски приходи</i>		
Остали финансијски приходи	249	-
Приходи од камата (од трећих лица)	136	1.469
Позитивне курсне разлике и позитивни ефекти валутне клаузуле (према трећим лицима)	<u>15.529</u>	<u>2.319</u>
Свега:	15.914	3.788

Позитивне курсне разлике исказане у износу од 15.529 хиљада динара, чине курсне разлике обрачунате на средства на девизном рачуну код Banca Intesa у износу од 7.651 хиљаде динара, на потраживања по основу рутних накнада које обрачунава и фактурише Eurocontrol у износу од 6.934. Преостали износ чине позитивне курсне разлике обрачунате на потраживања по основу путничких и робних накнада.

6.2.11. Финансијски расходи (група рачуна 56)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Финансијски расходи</i>		
Расходи камата (према трећим лицима)	11.872	3.407
Негативне курсне разлике и негативни ефекти валутне клаузуле (према трећим лицима)	<u>14.517</u>	<u>3.197</u>
Свега:	26.389	6.604

Од укупно исказаних расхода камата у износу од 11.872 хиљаде динара, део од 11.864 хиљаде динара се односи на камате обрачунате по дугорочном кредиту „UniCredit Bank Србија“ а.д., Београд, за набавку пословне зграде.

Негативне курсне разлике исказане у износу од 14.517 хиљада динара се односе на обрачунате курсне разлике по уговору о дугорочном кредиту од 6. јула 2016. године закљученим са „UniCredit Bank Србија“ а.д., Београд у износу од 12.532 хиљаде динара и др.

6.2.12. Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха (рачун 583 и 585)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Расходи од усклађивања вредности имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха</i>		
Обезвређивање потраживања	<u>24.613</u>	<u>8.666</u>
Свега:	24.613	8.666

Расходи од обезвређења потраживања из специфичних послова у износу од 24.613 хиљаде динара се односе на:

- исправку вредности потраживања од Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о., Београд извршену у износу од 12.441 хиљада динара за терминалне накнаде;
- исправку вредности потраживања од „Montenegro Airlines“ а.д., Подгорица извршену у износу од 10.578 хиљада динара за путничке и робне накнаде;
- директан отпис потраживања по основу рутних накнада у износу од 1.511 хиљада динара и др;
- остало у износу од 83 хиљаде динара.

Исказани подаци у билансу успеха у износу од 24.613 хиљада динара нису усаглашени са подацима који су обелодањени у Напоменама уз финансијске извештаје (податак обелодањен у напоменама је мањи за износ од 10.578 хиљада динара).

6.2.13. Остали приходи (група рачуна 67 и 68, осим 683 и 685)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Остали приходи</i>		
Остали приходи	-	163
Искњижена исправка вредности потраживања	26.877	-
Наплаћена отписана потраживања	<u>4.881</u>	<u>-</u>
Свега:	31.758	163

Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије је наплатио отписана потраживања за терминалне накнаде у износу од 4.881 хиљада динара од Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд.

Умањење исправке вредности у износу од 26.877 хиљада динара, описано у Напомени 6.1.4.

6.2.14. Остали расходи (група рачуна 57 и 58, осим рачуна 583 и 585)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
<i>Остали расходи</i>		
Губици по основу расходања и продаје нематеријалних улагања некретнина постројења и опреме	29	24.628
Остали расходи	<u>38.802</u>	<u>121.173</u>
Свега:	38.831	145.801

Остале расходе у износу од 38.802 хиљаде динара чине донације на основу уговора који је закључен са Министарством одбране Републике Србије у износу од 35.000 хиљада динара; два уговора о донацији која су закључена са аеродромом Росуље код Крушевца у укупном износ од 860 хиљада динара; издаци за хуманитарне, културно образовне, спортске, верске намене у износу од 820 хиљада динара по уговору о донацији који је закључен са Удружењем линиских пилота Србије, Београд, ради помоћи у реализацији акције „У част српских ваздухопловних великана“ и др.

6.2.15. Нето добитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода

	у 000 динара	
	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Нето добитак пословања које се обуставља, ефекти промене рачуноводствене политике и исправка грешака из ранијих периода	26.747	0
Свега:	26.747	0

Наведени износ од 26.747 хиљада динара је резултат укидања пасивних временских разграничења. (Веза: Напомена 6.1.13.)

7. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

а) Интерни акт о поступку јавне набавке

Јавне набавке и набавке на које се не примењује Закон о јавним набавкама у Директорату цивилног ваздухопловства уређене су следећим интерним актима:

- Пословник о квалитету од 02. октобра 2015. године;
- Пословник о квалитету од 27. септембра 2016. године;
- Пословник о квалитету од 30. новембра 2016. године;
- Процес набавке од 1. октобра 2015. године;
- Процедура набавки од 26. маја 2016. године.

Процедура набавки од 26. маја 2016. године објављена је на интернет страници наручиоца у складу са чланом 22. Закона о јавним набавкама.

б) Организовање послова јавних набавки

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије, организовање и спровођење послова јавних набавки је у делокругу Групе за јавне набавке, уже организационе јединице Одељења за план и анализу у оквиру Сектора подршке. Директорат цивилног ваздухопловства има једног службеника за јавне набавке који поседује сертификат службеника за јавне набавке, у складу са одредбама члана 134. Закона о јавним набавкама.

в) Планирање јавних набавки

Према Пословнику о квалитету Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, планирање јавних набавки је у надлежности Одељења за планирање и развој, које најкасније до 15. јануара за текућу годину, припрема План набавки, који се састоји од плана јавних набавки и плана набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије није успостављена организациона јединица Одељење за планирање и развој.

Према интерном акту Процес набавке од 1. октобра 2015. године, којим се уређује начин и одговорност за планирање набавки, Одељење за план и анализу припрема План набавки најкасније до 15. јануара за текућу годину.

Према интерном акту Процедура набавки од 26. маја 2016. године, План набавки израђују запослени у организационој јединици надлежној за набавке; поступак

планирања набавки за наредну пословну годину започиње у трећем кварталу текуће године, а завршава се најкасније 31. децембра текуће године.

Интерна акта Директората цивилног ваздухопловства (Пословник о квалитету, Процедура набавки и Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места) нису усаглашена по питању надлежности и рокова у поступку планирања набавки.

Одлуком директора Директората цивилног ваздухопловства од 26. јануара 2016. године усвојен је План јавних набавки за 2016. годину и План набавки на које се не примењује Закон о јавним набавкама. Директорат цивилног ваздухопловства је планирао спровођење следећих јавних набавки у 2016. години:

Табела број 16.

Планиране јавне набавке у 2016. години

Врста	Број	у 000 динара без ПДВ-а
		Процењена вредност
Добра	26	236.360
Услуге	27	95.610
Радови	8	36.500
Укупно:	61	368.470

д) Спроведене јавне набавке

Директорат цивилног ваздухопловства је у 2016. години покренуо 35 поступака јавних набавки на основу којих је током 2016. године закључено 34 уговора укупне вредности 128.693 хиљаде динара без ПДВ-а. Током 2017. године закључена су три уговора по поступцима јавних набавки покренутим 2016. године, укупне вредности 11.630 хиљада динара без ПДВ-а.

Табела број 17.

Спроведене јавне набавке и закључени уговори

Врста поступка	Година покретања поступка	Број спроведених поступака	Година закључења уговора	Број закључених уговора	у 000 динара без ПДВ-а
					Укупна вредност закључених уговора
Отворени поступак	2015	1	2016	1	10.000
	2016	7	2016	7	65.343
			2017	1	7.189
ЈНМВ	2015	7	2016	7	16.742
	2016	28	2016	27	63.350
			2017	2	4.441
Укупно закључено по поступцима из 2015. године:		8		8	26.742
Укупно закључено 2016. године:		35		34	128.693
Укупно закључено 2017. године:				3	11.630
Укупно закључено по поступцима 2016. године:				37	140.323

Отворени поступак јавних набавки

Током 2016. године спроведено је седам отворених поступака јавних набавки, по којима је 2016. године закључено седам уговора укупне вредности 65.343 хиљаде динара без ПДВ-а, а један уговор у износу од 7.189 хиљада динара без ПДВ-а је закључен 2017. године.

Јавне набавке мале вредности

Одредбама члана 39. став 1. Закона о јавним набавкама је прописано да је јавна набавка мале вредности набавка чија процењена вредност није већа од 5.000.000 динара, при чему ни укупна процењена вредност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 5.000.000 динара.

Директорат цивилног ваздухопловства је у 2016. години покренуо 28 поступака јавних набавки мале вредности по којима је закључено 29 уговора укупне вредности 67.791 хиљаду динара без ПДВ-а и то 27 уговора укупне вредности 63.350 хиљада динара без ПДВ-а током 2016. године и два уговора укупне вредности 4.441 хиљада динара без ПДВ-а 2017. године.

Табела број 18.

Спроведене јавне набавке мале вредности и закључени уговори по врсти предмета набавке

Врста предмета	Број поступака ЈНМВ	Број закључених уговора и година	у 000 динара без ПДВ-а	
			Процењена вредност ЈНМВ	Уговорена вредност ЈНМВ
Добра	11	9 - 2016 2 - 2017	27.300	21.464 4.441
Услуге	12	13 - 2016	30.710	23.773
Радови	5	5 - 2016	19.000	18.113
Укупно:	28	29	77.010	67.791

По покренутим и спроведеним поступцима јавних набавки мале вредности у 2016. години закључени су уговори укупне вредности 67.791 хиљаду динара без ПДВ-а.

Јавне набавке мале вредности по Пројекту уређења партера унутрашњег дворишта и топле везе између делова објекта у оквиру пословног објекта Директората цивилног ваздухопловства

Директорат цивилног ваздухопловства је након доношења одлуке о покретању поступка и решења о образовању комисије покренуо следеће поступке јавних набавки мале вредности:

Табела број 19.

Јавне набавке мале вредности број 25/2016 - Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника, 27/2016 - Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима и 29/2016 - Израда топлог пролаза по постојећем пројекту

Број ЈН	Опис	Опис предмета набавке према тачки 15. Конкурсне документације – Техничка спецификација, техничке карактеристике и захтеви	Процењена вредност у 000 динара без ПДВ	Изабрани понуђач	Уговорена вредност у 000 динара без ПДВ	
25/2016	Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника	1. радови на припреми и рушењу 2. земљани радови 3. армирано бетонски радови 4. армирачки радови	5. изолатерски радови 6. браварски радови 7. фасадерски радови 8. разни радови 9. електро радови	4.000	„Laser-lux“ д.о.о., Београд	2.895
26/2016	Израда топлог пролаза по постојећем	1. радови на припреми и рушењу	6. грађевинска столарија 7. браварски	2.000	Поступак је обустављен јер није примљена ниједна благовремена понуда	

	пројекту	2. земљани радови 3. армирано бетонски радови 4. армирачки радови 5. изолатерски радови	радови 8. лимарски радови 9. фасадерски радови 10. електро радови			
27/2016	Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима	1. радови на припреми и рушењу 2. земљани радови 3. армирано бетонски радови 4. армирачки радови 5. изолатерски радови	6. грађевинска столарија 7. браварски радови 8. лимарски радови 9. разни радови 10. фасадерски радови 11. електро радови	5.000	„Viton Export-Import“ д.о.о., Београд	4.395
29/2016	Израда топлог пролаза по постојећем пројекту	1. радови на припреми и рушењу 2. земљани радови 3. армирано бетонски радови 4. армирачки радови 5. изолатерски радови	6. грађевинска столарија 7. браварски радови 8. лимарски радови 9. фасадерски радови 10. електро радови	2.000	„Viton Export-Import“ д.о.о., Београд	3.000
Укупно:				11.000		10.290

Директорат цивилног ваздухопловства спровео је три одвојена поступка истоврсних јавних набавки мале вредности радова који имају исту намену, изводе се на истој локацији (пословни простор у Скадарској 23 и 23/1) према истом Пројекту уређења партера унутрашњег дворишта и топле везе између делова објекта у оквиру пословног објекта Директората цивилног ваздухопловства, при чему исти понуђачи у односу на природу делатности коју обављају могу да је испуне, укупне процењене вредности 11.000 хиљада динара без ПДВ-а, што је веће од лимита прописаног чланом 39. Закона о јавним набавкама.

ЈНМВ 25/2016 Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника - У конкурсној документацији од 17. августа 2016. године наведене су ознаке трговачке марке хидроизолационих материјала Dualseal® LG, при чему исте нису праћене речима „или одговарајуће“.

ЈНМВ 26/2016 и 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту – На основу одлуке о покретању поступка од 5. августа 2016. године, а сходно захтеву за покретање поступка јавне набавке Одсека за опште послове од 4. августа 2016. године, спроведен је поступак јавне набавке мале вредности радова број 26/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту. Позивом за подношење понуда одређен је рок за подношење понуда 2. септембар 2016. године. Након истека рока за подношење понуда у ком није поднета ниједна понуда, дана 14. септембра 2016. године, Директорат цивилног ваздухопловства примио је понуду понуђача „Laser-lux“ д.о.о., Београд, која је враћена понуђачу у складу са чланом 104. Закона о јавним набавкама. Поступак је

обушављен Одлуком директора Директората цивилног ваздухопловства од 15. септембра 2016. године. Обавештење о обушави поступка јавне набавке објављено је на Порталу јавних набавки 20. септембра 2016. године.

Након тога, дана 22. септембра 2016. године, директор Директората цивилног ваздухопловства донео је одлуку о покретању поступка јавне набавке мале вредности радова број 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту, сходно већ поднетом захтеву за покретање поступка јавне набавке Одсека за опште послове од 4. августа 2016. године.

Према одлуци о покретању поступка од 22. септембра 2016. године спроведен је поступак јавне набавке мале вредности. У року за подношење понуда Директорат цивилног ваздухопловства примио је две понуде и то од понуђача „Viton Export-Import“ д.о.о., Београд у износу од 3.000 хиљада динара без ПДВ-а и од понуђача „Laser-lux“ д.о.о., Београд у износу од 3.894 хиљада динара без ПДВ-а. Имајући у виду да су обе понуђене цене веће од процењене вредности набавке од 2.000 хиљада динара без ПДВ-а, директор Директората цивилног ваздухопловства је донео одлуку о избору понуде понуђача „Viton Export-Import“ д.о.о., Београд, као најповољнијег, применом критеријума најнижа понуђена цена, и том приликом је доставио образложени извештај Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији.

Директорат цивилног ваздухопловства поновио је поступак јавне набавке мале вредности радова број 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту, седам дана након доношења одлуке о обушави поступка.

У конкурсној документацији од 23. септембра 2016. године наведене су ознаке трговачке марке хидроизолационих материјала Dualseal® LG и ознака типа и произвођача термоизолационих материјала Стиродур 3800Ц БАСФ, при чему исте нису праћене речима „или одговарајуће“.

ЈНМВ 27/2016 - Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима - У конкурсној документацији од 2. септембра 2016. године, и измени конкурсне документације од 8. септембра 2016. године, наведене су ознака трговачке марке хидроизолационих материјала Dualseal® LG, ознака типа и произвођача термоизолационих материјала Стиродур 3800Ц БАСФ, ознака санитарнија и уградних елемената „Geberit“, при чему исте нису праћене речима „или одговарајуће“.

Конкурсном документацијом није одређен рок извршења радова који су предмет набавке.

Према члану 64. Закона о јавним набавкама наручилац не може одређивати процењену вредност јавне набавке, нити може делити истоврсну јавну набавку на више набавки с намером избегавања примене овог закона или правила одређивања врсте поступка у односу на процењену вредност јавне набавке. Истоврсна јавна набавка је набавка која има исту или сличну намену, при чему исти понуђачи у односу на природу делатности коју обављају могу да је испуне.

Према члану 109. став 2. Закона о јавним набавкама наручилац може да обушави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча или услед којих је престала потреба наручиоца за предметном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године, односно у наредних шест месеци.

Налаз:

- Директорат цивилног ваздухопловства је спровео три одвојена поступка јавне набавке мале вредности истоврсних радова по истом Пројекту уређења партера унутрашњег дворишта и топле везе између делова објекта у оквиру пословног објекта Директората цивилног ваздухопловства, укупне процењене вредности 11.000 хиљада динара без ПДВ-а, и то: број 25/2016 Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника, број 27/2016 Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима и број 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту и закључио уговоре са изабраним најповољнијим понуђачима, супротно члану 64. Закона о јавним набавкама, а у вези са чланом 39. тог закона;
- У конкурсној документацији за јавне набавке мале вредности радова број 25/2016 Хидроизолација дворишног простора, замена плоча и светларника, број 27/2016 Адаптација подрумских просторија са санитарним чворовима и број 29/2016 Израда топлог пролаза по постојећем пројекту, наведене су ознаке трговачке марке, типа и произвођача материјала који ће бити употребљени приликом извођења радова, при чему исте нису праћене речима „или одговарајуће“, супротно члану 72. Закона о јавним набавкама.

е) Обустављени поступци јавних набавки

Директорат цивилног ваздухопловства донео је одлуку о обустави поступка следећих јавних набавки:

Табела број 20.

Преглед обустављених поступака јавних набавки током 2016. године

Број ЈН	Предмет ЈН	Фаза поступка	Образложење
07/2016	Обука за овлашћење МЕР и IR/ME и продужење важења овлашћења за летење на типу авиона – Партија 3	Након отварања понуда	наручилац није добио ниједну прихватљиву понуду
14/2016	Лиценце за „Business process management“ и израда софтвера за набавке	Пре објављивања позива и конкурсне документације	чланови комисије нису успели да формулишу техничку спецификацију
26/2016	Израда топлог пролаза по постојећем пројекту	Након отварања понуда	наручилац није добио ниједну прихватљиву понуду; поступак је накнадно спроведен под бројем ЈН 29/2016
37/2016	Адаптација ресторанског простора у мултифункционални простор по пројекту	Пре објављивања позива и конкурсне документације	прелиминарни предмер радова је значајно премашио процењену вредност набавке

ф) Извештавање у области јавних набавки

Директорат цивилног ваздухопловства доставио је Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о закљученим уговорима у поступцима јавних набавки у прописаном року.

Према подацима о закљученим уговорима у поступку јавне набавке мале вредности, исказаним у кварталним извештајима који су достављени Управи за јавне набавке, током 2016. године укупно је закључено 34 уговора у вредности од 80.092 хиљаде динара без ПДВ-а, од чега се износ од 63.350 хиљада динара односи на 27 уговора закључених по поступцима јавних набавки спроведеним 2016. године, а износ од 16.742 хиљаде динара на седам уговора по поступцима спроведеним у 2015. години.

Према подацима о набавкама на које се закон не примењује, исказаним у кварталним извештајима, у току 2016. године реализовано је укупно 516 поступака набавки на које нису примењене одредбе Закона о јавним набавкама у укупној вредности од 26.150 хиљада динара без ПДВ-а, односно 28.308 хиљада динара са ПДВ-ом.

8. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И СУДСКИ СПОРОВИ

Против Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије се води 12 судских спорова укупне процењене вредности од 42.005 хиљада динара. Судске спорове су покренула физичка лица због наканде штете, поништење анекса уговора о раду, поништења решења о отказу уговора о раду и др.

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
ДИРЕКТОРАТА ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ЗА 2016. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ:	<i>Страна</i>
1. Биланс стања на дан 31. децембра 2016. године	81
2. Биланс успеха за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године	83
3. Извештај о осталом резултату за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године	85
4. Извештај о променама на капиталу за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године	86
5. Извештај о токовима готовине за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године	87

1. БИЛАНС СТАЊА
на дан 31. децембра 2016. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Број Напомене ДРИ	Износ 31.12.2016.	Износ 31.12.2015.
А К Т И В А			
СТАЛНА ИМОВИНА		689.573	661.694
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА		12.797	9.324
Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права		12.797	9.324
НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА		676.776	652.370
Земљиште		41.506	41.506
Грађевински објекти		577.192	586.276
Постројења и опрема		57.383	22.584
Некретнине, постројења и опрема у припреми		545	955
Аванси за некретнине, постројења и опрему		150	1.049
ОБРТНА ИМОВИНА		739.952	632.069
ЗАЛИХЕ		34.828	1.395
Плаћени аванси за залихе и услуге		34.828	1.395
ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА		143.438	120.080
ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА		4.993	2.972
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		415	415
Краткорочни кредити и зајмови у земљи		415	415
ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА		555.964	506.933
АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА		314	274
УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		1.429.525	1.293.763
П А С И В А			
КАПИТАЛ		703.932	518.612
ОСНОВНИ КАПИТАЛ		287.890	158.588
Државни капитал		287.890	158.588
НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		416.042	360.024
Нераспоређени добитак ранијих година		230.723	230.722
Нераспоређени добитак текуће године		185.319	129.302
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		376.829	454.363
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА		47.723	34.294
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		5.717	4.338
Резервисања за трошкове судских спорова		42.006	29.956
ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		329.106	420.069
Дугорочни кредити и зајмови у земљи		329.106	420.069
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ		10.720	6.228
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		338.044	314.560
КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ		42.465	48.650
Краткорочни кредити и зајмови у земљи		0	48.650
Остале краткорочне финансијске обавезе		42.465	0
ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ		1.032	355
ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА		25.049	12.535
Добављачи у земљи		24.262	11.944

Добављачи у иностранству	373	347
Остале обавезе из пословања	414	244
ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	41.379	32.965
ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	13.173	1.769
ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	214.946	218.286
УКУПНА ПАСИВА	1.429.525	1.293.763

---

2. БИЛАНС УСПЕХА
за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Број Напомене ДРИ	Износ 31.12.2016.	Износ 31.12.2014.
ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		1.060.371	995.828
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА		36.660	0
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		36.660	0
ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		1.023.711	995.828
РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		819.160	767.029
ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА		15.634	7.425
ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ		7.938	6.582
ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ		588.527	540.703
ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА		24.707	53.869
ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ		32.417	19.996
ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА		13.428	1.994
НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ		136.509	136.460
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		241.211	228.790
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ			
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ		15.914	3.788
Остали финансијски приходи		249	0
ПРИХОДИ ОД КАМАТА		249	0
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		136	1.469
ПРИХОДИ ОД КАМАТА		15.529	2.319
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		26.389	6.604
РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		11.872	3.408
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		14.517	3.196
ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		10.475	2.816
ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		0	87.932
РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		24.613	8.666
ОСТАЛИ ПРИХОДИ		31.758	163
ОСТАЛИ РАСХОДИ		38.831	145.801
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		199.050	159.611
НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ		26.747	0

**РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА
ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА**

ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	225.797	159.611
ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	35.987	24.372
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	4.491	5.937
НЕТО ДОБИТАК	185.319	129.302

---

3. ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ 31.12.2016.	Износ 31.12.2015.
Нето резултат из пословања		
Нето добитак	185.319	129.302
Нето губитак		
Укупан нето свеобухватни резултат периода		
Укупан нето свеобухватни добитак	185.319	129.302
Укупан нето свеобухватни губитак		
Укупан нето свеобухватни добитак или губитак	0	0
Приписан већинским власницима капитала		
Приписан власницима који немају контролу		

4. ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(у 000 динара)

ОПИС	Основни Капитал	Нераспоређени добитак	Укупан капитал
Почетно стање предходне године на дан 01.01.2015. године			
Дуговни салдо рачуна			
Потражни салдо рачуна		389.310	
Кориговано почетно стање предходне године на дан 01.01.2015.			
Кориговани дуговни салдо рачуна			
Кориговани потражни салдо рачуна		389.310	
Промене у предходној 2015. години			
Промет на дуговој страни рачуна		158.588	360.025
Промет на потражној страни рачуна	158.588	129.302	
Стање на крају предходне године 31.12.2015.			
Дуговни салдо рачуна			360.025
Потражни салдо рачуна	158.588	360.024	
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.			
Кориговани дуговни салдо рачуна			518.612
Кориговани потражни салдо рачуна	158.588	360.024	
Промене у текућој 2016. години			
Промет на дуговој страни рачуна		129.302	185.319
Промет на потражној страни рачуна	129.302	185.319	
Стање на крају текуће године 31.12.2016.			
Дуговни салдо рачуна			703.931
Потражни салдо рачуна	287.890	416.041	

5. ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ 31.12.2016.	Износ 31.12.2015.
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	1.088.562	1.055.899
I Приливи готовине из пословних активности	1.088.562	1.055.899
Примљене камате из пословних активности	136	1.469
Остали приливи из редовног пословања	1.088.426	1.054.430
II. Одливи готовине из пословних активности	869.763	898.565
Исплате добављачима и дати аванси	279.263	331.427
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	541.058	540.703
Плаћене камате	11.872	3.408
Порез на добитак	24.817	23.027
Одливи по основу осталих јавних прихода	12.753	0
III. Нето прилив готовине из пословних активности	218.799	157.334
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	0	0
II. Одливи готовине из активности финансирања	109.680	0
Дугорочни кредити	109.680	0
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања	109.680	0
СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	1.088.562	1.055.899
СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	1.048.126	929.006
НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	40.436	126.893
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	506.933	381.030
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	8.595	2.318
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	0	3.308
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	555.964	506.933